

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.2

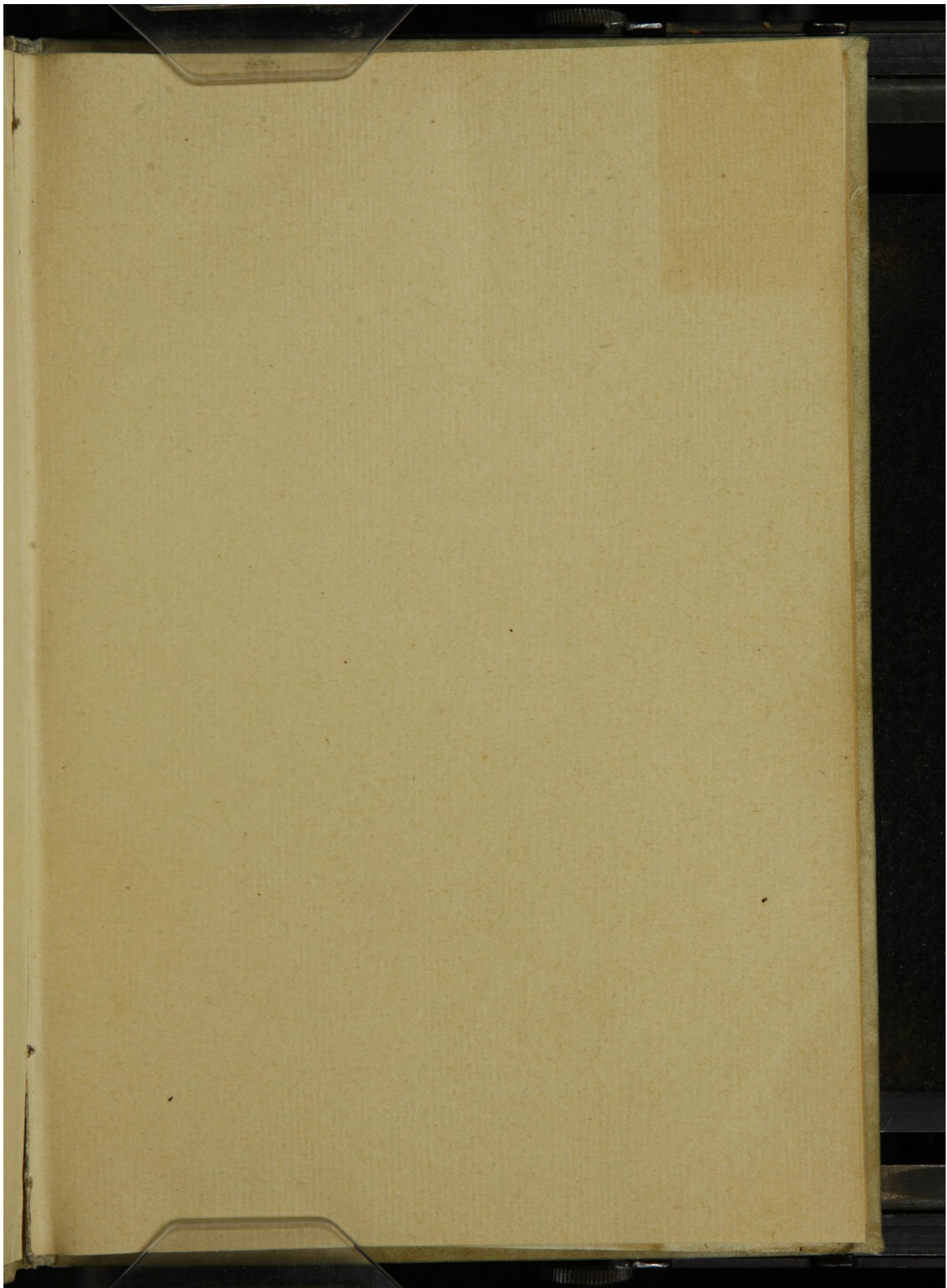
P
5
2

5.2.

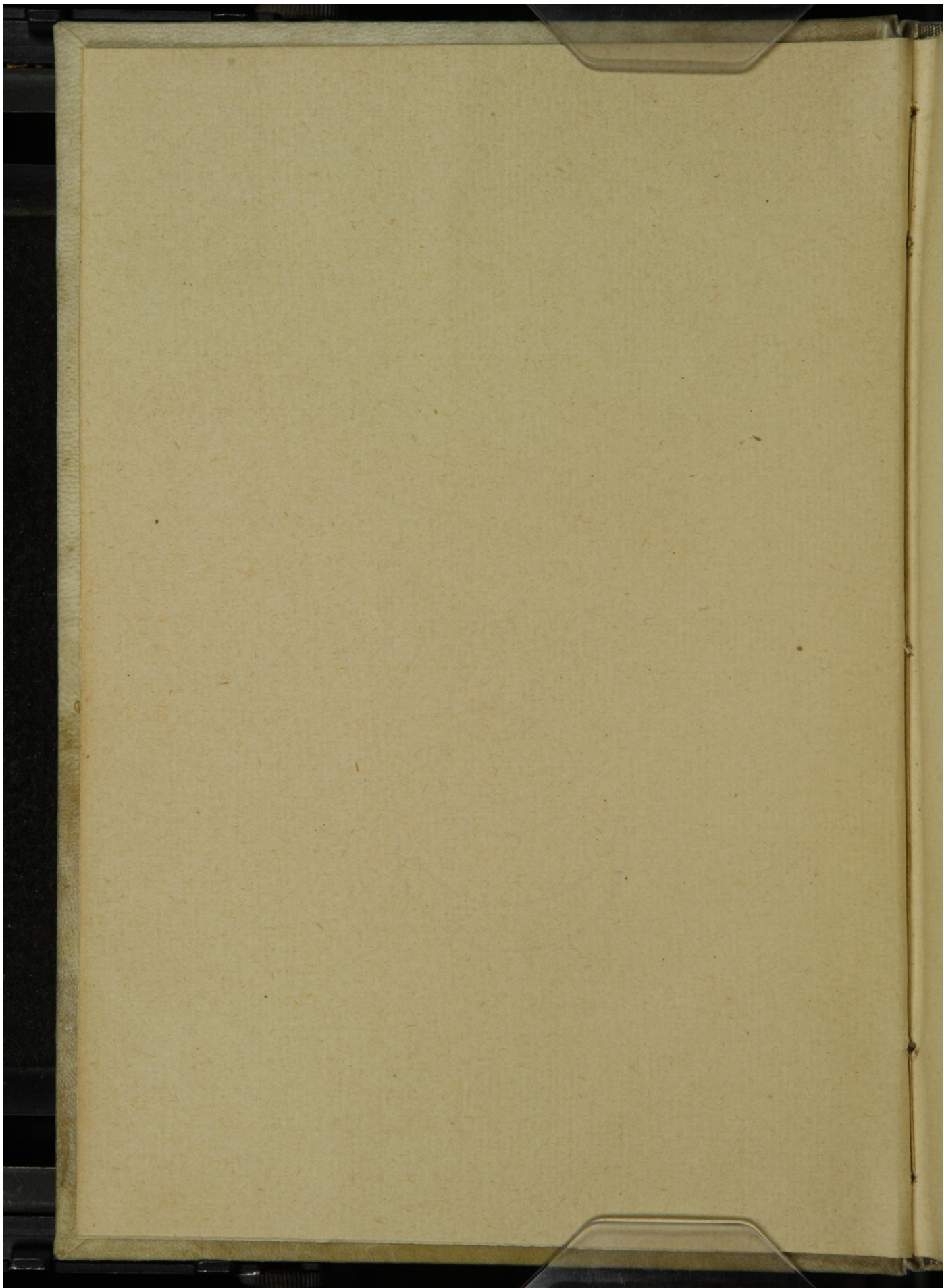
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

50.000 - 10-939

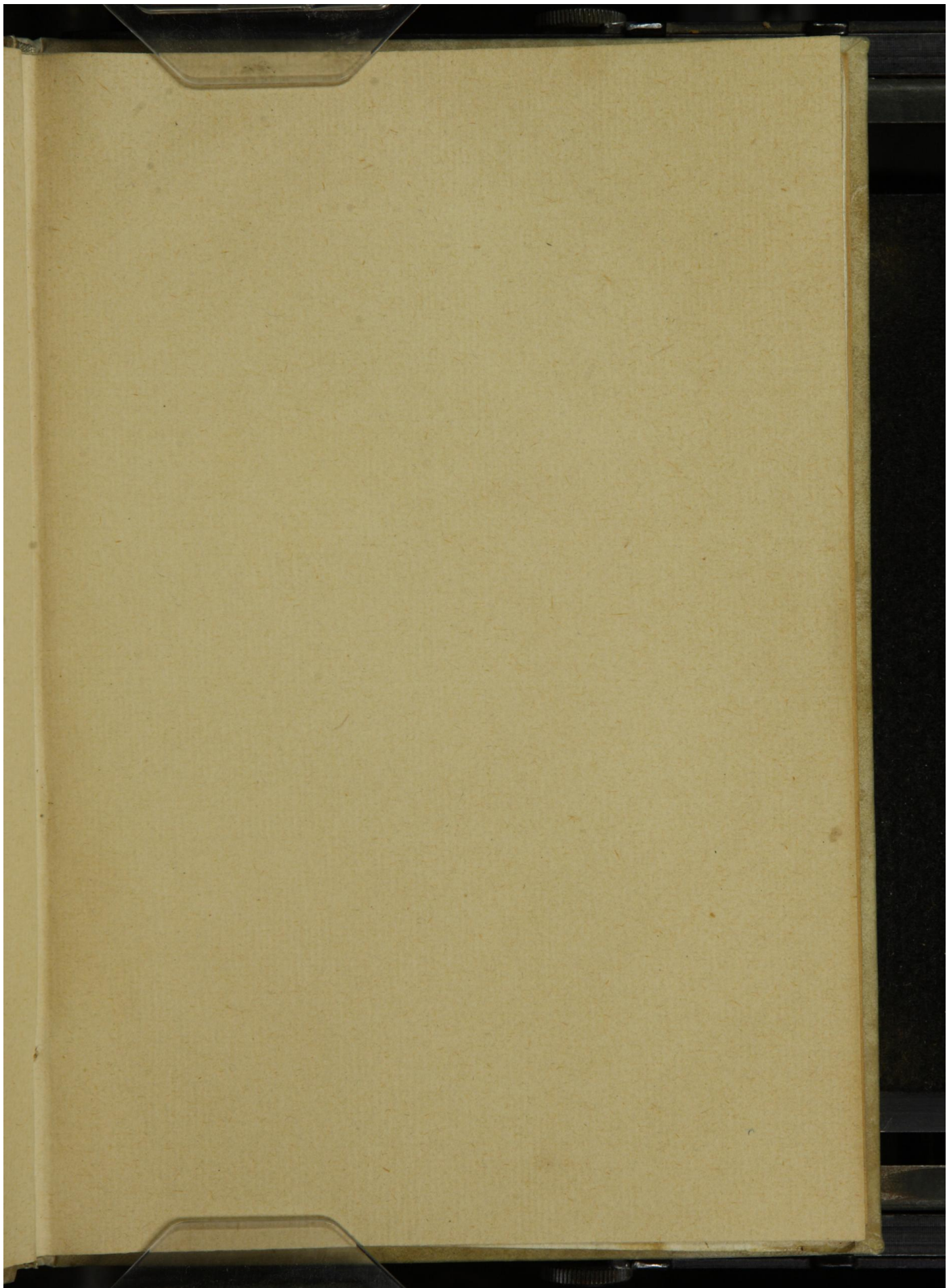

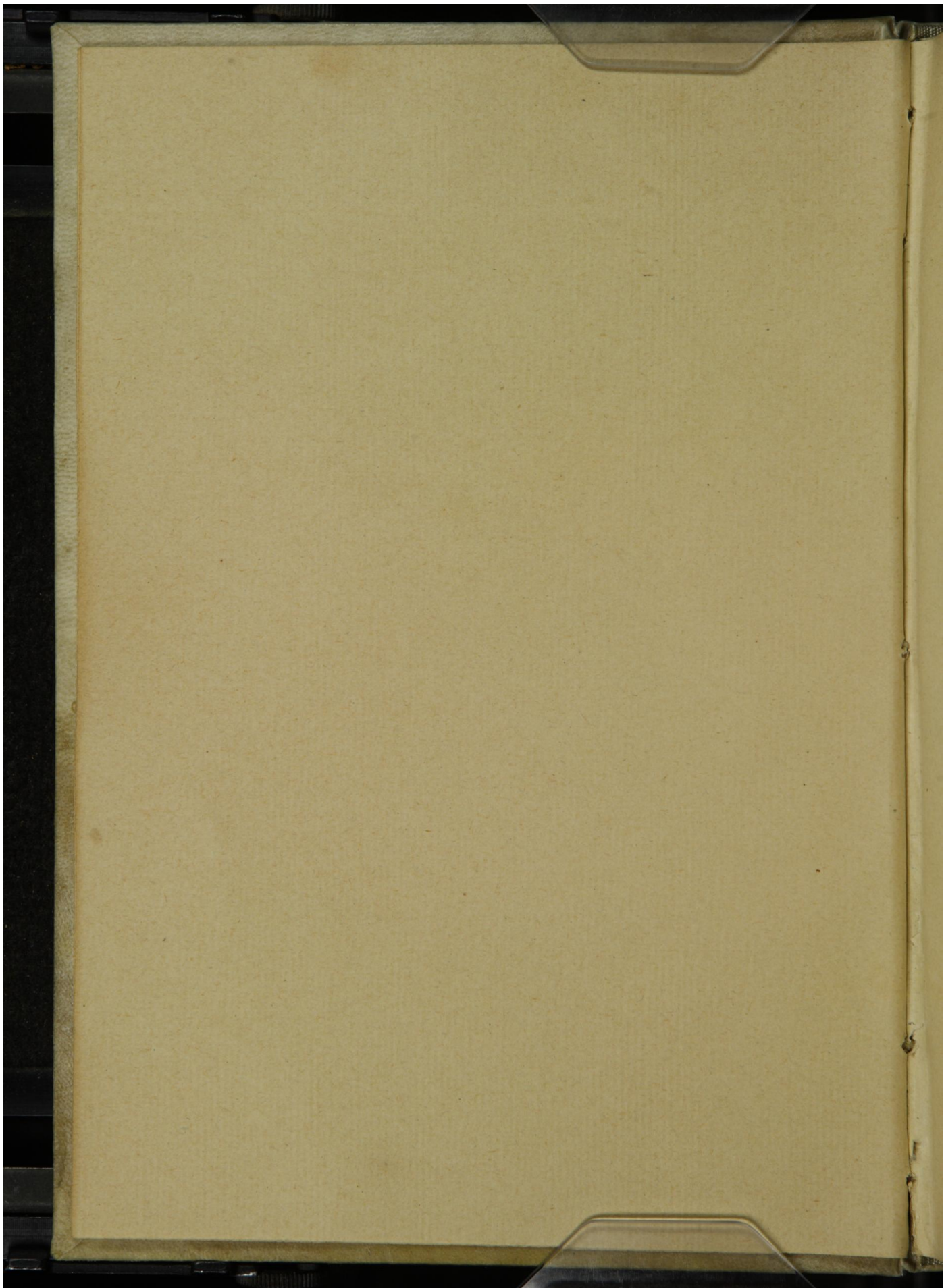

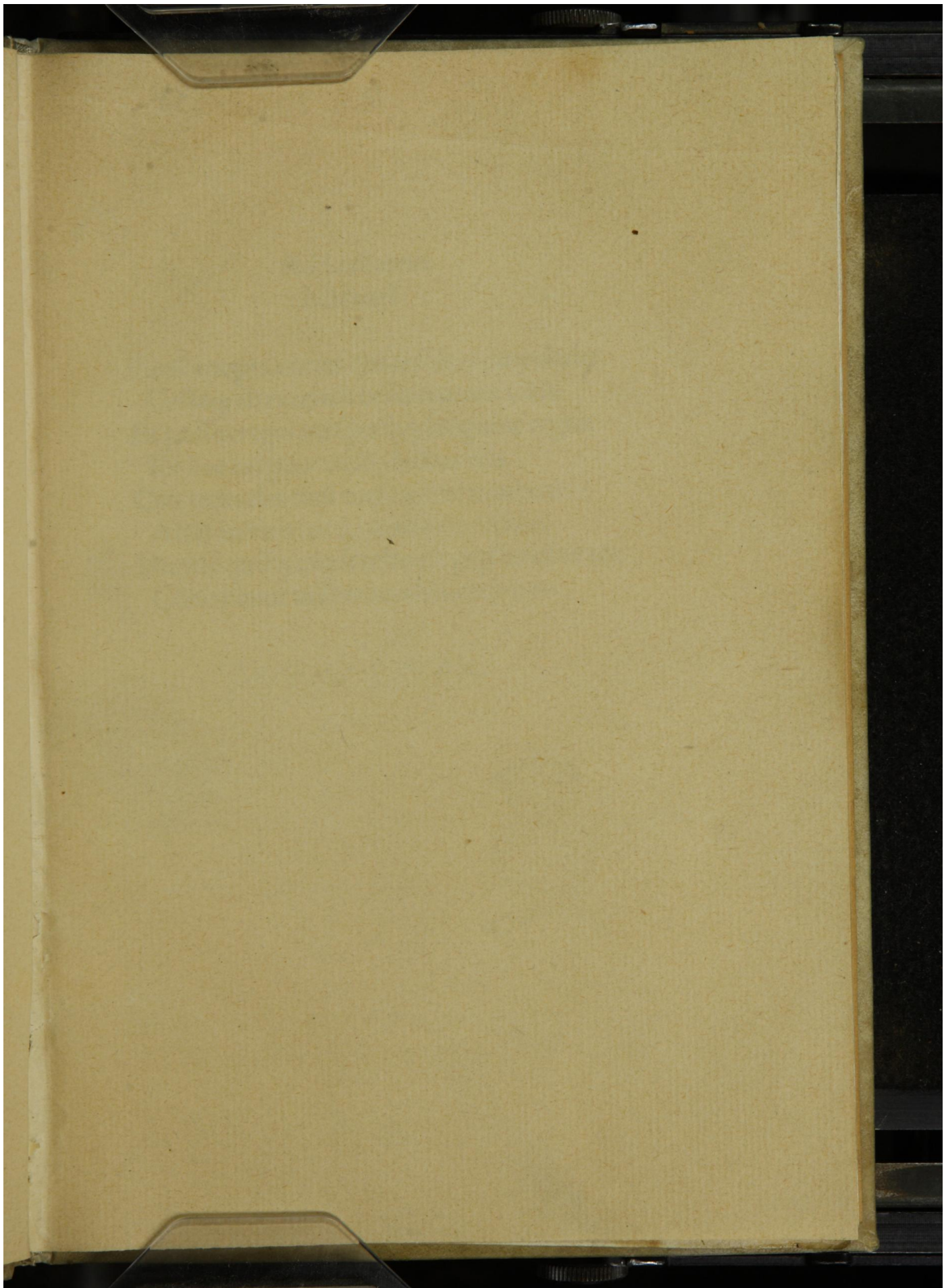

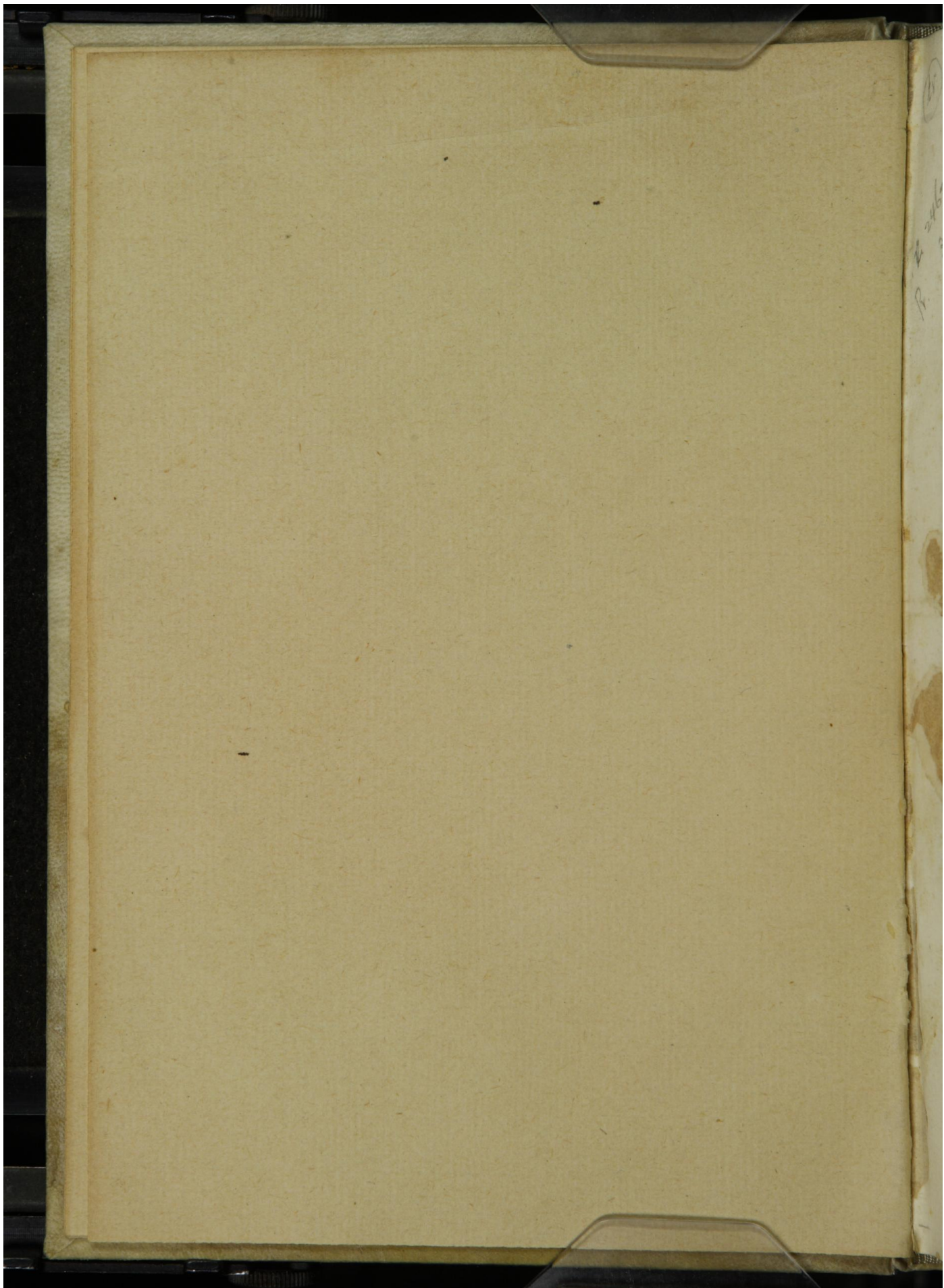

lv

17^m 3 68

2462
3980
R.

6

Ad Lectorem
Michael

Parthenopes uarias qui nescis ordine clades
Gestaq; ab externis bella cruenta uiris
Et pullos reges conspersaq; sanguine regna
Ex hoc exiguo codice doctus eris
Ceci mortales totū confundimus orbem
Alter in alterius dum ruit excidium
Dum se quisq; cupit reliquis prestare: sed oēs
Cōmorimur misera conditione pares.

perinde stupor

MICHAEL FERNVS MEDIOLANEN.
POMPONIO LAETO LITTERATO^{re}
PRINCIPI

.S.

Quid agas in Quirinali tuo Pomp. & si
cōiecto: qui semp cū mortuis disceptas:
minus tamē me gallici tumult⁹ qui nos
quotidie agitant scire permittunt. Nā neq; te ut
pridē inuiso. Neq; si inuisam quid afferā prēter
molestissimum quodcūq; habeo: ut quāto quisq;
charior tibi est eo rarius cū nisi de turbulentissi-
mis cōmutā alloquere. Facis quidē prudēter tu
qui intra montes te contines: & prēter musas qua
reliqui Quirites in fortuna habeant nō curas au-
dire. Verum uide quid securo tibi prēripiant iu-
ris cōsulti. Qua ingenii fœlicitate gloriam ex tua
professione: atq; ut ita dicam harena: uaticani pa-
tres sibi cōparant: ut nisi caueas tuo te Quirinali
detrudere iā: qui nihil edas: possint: & tuis abre-
ptis musis de te triumphent. Nuper cū in exem-
plarias stationas: ut sunt mea pleraq; i foro nego-
tia diuertissem: codicillum illic offendi apud ma-
nuensem: in quo omniū qui rem Siculā: quod re-
gnum Neapolitanū dicūt: tenuerint noīa: tēpora
fortunę: miro ordine cōtinebant. Protinus ad au-
ctorem ut sit oculos intendi. Felini opus erat illi⁹
Ferrariē auditoris rotę uiri clarissimi: cui i iure
parē eo ex ordine multę etates protulere neminē

quē summus pontifex palatinis ob ingentē illius
& admirandā uirtutē: uite integritatem: morum
candorem: mirū nisi ut ad summū quoppiam fa-
stigium efferat edibus apud se suscepit. Dii boni
quantū leporis: q̄ exacte: q̄ ad amūssim: adde am-
pliter limite in angusto: & q̄ facunde quicquid
ubiq; est illic ille complexus: quo quisq; iure: qui
bus armis: q̄ auspicaro: q̄ gloriose: quorū etiā cede
q̄ nefarrie sese īgesserit. Quid multa: captus sum
incredibili desiderio illius habēdi. Extemplo ad
illum me contuli. Et ut mea semp fuit summa uo-
luptas nihil abditum: quod ad uirtutē spectaret
habere: quod nō cōmune omnib⁹ facerē: nō tantū
mihi exemplū fieri q̄ omnibus edi postulabam.
Sciebam enī nihil hoc tempore quo regum Nea-
politanorū ius successioq; in disceptationē posita
est oprabilius hac una epitomaria lucubratione
studiosis cōtingere posse: qua quoad historiogra-
phi sparsim fuscq; suis uoluminib⁹ prodidissent
uno tanq̄ in corpusculo congestū plegere possent
Id se ille: q̄q; ut est uir unus inter mortales huma-
nissimus: & eorū qui litteraria delectent amantissi-
mus per raro uotis abnuat meis: p̄misurū oppi-
do recusauit. Verum sago uenatori nihil tam ab-
strusum quod non exploratū sit & paruo negotio
cōperiat. Audiebam cōplures Cardinales aliosq;
p̄multos exemplū habuisse. Ad illos cōfestim ego
cōcessi. Habui. Legi. Obstupui. Vt iam plare in

telligam nullum esse relictū hominibus accusan-
di nisi sui locum: qui dum inertiam suam nō cogi-
tant: & naturā: & temporis angustias: & imbecil-
litatē humanam: si nihil ipsi cudant: causari non
desinunt. Vir hic iuri dicundo: libellis referun-
dis. Pontificiis consultationibus & mille pręterea
occupatus negotiis semper aut in iure componit
aliquid: aut in hiis quę humanitatis appellantur
studiis tāta facilitate: copia: & ornatu: ut reliquis
mortalibus humanū: huic diuinū putes a natura
datum ingeniū. Nō potui mi Pomponi cohibere
me quin tam pręclarum opus: tam optabile regū
parthenopeorū compendiū: succenseat uel ille mi
hi: ederem: ut ambulet summa per astra totūq; su-
sus circumeat orbem: quod breui cōclusum theca
merito apud paucos fraudatū honore seruare ni-
mium ille tetricē statuerat. Suspensum me uero
diu habuit: Pręfärer ne aliquid: Dicarem cui piā
& tanq̃ recognitū in manibus hominū prosparge-
rem. Nā edendi fortasse auctor cōsultius suppri-
mi poteram. Et ego unus sum qui maxime soleā
contēdere: nō esse: ne sua quidem: opera dicanda:
quoniā uanitas inde maltorū sepe perspecta est
& prior labefactata existimatio: cum plerunq; eę
optimatibus fiant dicationes: apud quos ius tibi
quoddā arctissime amicicię esse: uel si nō sit: exci-
tare te cupere ostendis: quę si nō extiterit: aut nō
inde gignat q̃ intima & peculiaris inditio est q̃

a ii

aut illi ludificarit olim te: aut ita de te & tuis sen-
tiant somniis: quibus eorū gratiam promereri di-
gnis minime uideare. Sæpe euenit ut his ipsis nō
delectent. Diceris sæpe ambitiosus & temerarius.
Nōnunq̃ illi ipsi dissimulant gratū: nata ingrati-
tudine factū: ne tuo quodā iure audeas officium
aliquando reposere. Ad recognosceñ autē minus
idoneus me nemo. Qui tametsi Campanū apruti-
num pontificē: oratorē omniū qui unq̃ a Cicero
ne dixerint consensione omniū principem impri-
mēdū suscepi: opus multifario tractatu: oratiōe:
familiari epistola: historia: & epigrāmate: q̃ am-
plissimū: uarium: illustre: tamen hoc uno in re
cognoscēdo potui subuereri: quod ex tot historiis
decerptum est: quorum ne partē quidē mediam
uidisse affirmare ausim. Succurristi tu tamen mi-
hi mi Læte alter nrī latii Apollo: Musarū Rex:
bonarū litterarū parens: qui illi: ut docti doctis fa-
cillime congruunt: beniuolentia copularis incre-
dibili: cuius ingeniū supra q̃ mortale est: quē ni-
hil fugit: In quo omnis ambiōis suspicio abest:
cui: nō dicarem quidē: eni uero scelus est & irre-
ligiosum aliena dicare: sed cui⁹ sub numine ederē:
quod uiolare maledictis omnis abstineāt. Ex te
hanc unam gratiam aucupaturus: quādo nec dat
aurū qđ nō effodit poeta: nec tu in Vaticano sedes
qui me ebeare possis. Nec si sederes aut Lidū di-
tior excederes: is ipse sum q̃ tibi molestus essem:

paruo cōtentus: sicut docēt philosophi: farris acer
uo: sodalitatis indignū ne me tuæ Esculinai arbi
trere. Et cum ad te libet recedere aut intra collap
sa Quiritiū uetustate atria totis captaturi diua
gemur zephyros exquiliis: aut euecto iā sole Cō
stantinianis tuis in thermis laurea in umbrā sub
sylua tua tecū me cū catella stupratoris nescia col
lusorē nō refugias admittere. Vale mi Pomponi:
citra pantheona cauesis te ostendā: nec te nostris
fluctib⁹ cōmitte. Differimur hic miseri omnes ua
riis cupiditatibus Ego dum angustam rem domi
fortunatiorē facere conor: meo ne ī quo sydere: an
principū: q ad uirtutes sero respiciūt culpa miser
rime discrutior. Tu unus beatus qui potes nobis
spretis tibi & musis uiuere. Id. Apr. M. cccc. xcv:

ALEXANDRO.VI.PONTIFICI MAX.

Vm pauloante desyderasset a me.s.
•v.clementissime p̄r: ut qui Siciliae
Apulieq; possessores fuissent:quoad
breuius fieri posset:referrē: Collegi
me ipsum paulisper: Librosq; meos(sunt enī cōs
plures)rogavi diligenter:ut & possessores:& or
dinem:& tēpora istius regni mihi aperirēt. Qui
postq̄ decendiū ex tantæ rei indagine mecū: ocio
furtim subtracto: occupassent: Feline inquiunt:
& si mansuetiores nostræ musæ nihil cū tuis stu
diis cōmune habere uideant: p̄ te tamē pontificis
clāmētia his ædibus collocati: uoluntati tuæ mo
rem nō gerere:nefas duximus: quę cupis: sparsa
sunt. Et nullis adhuc plene cōgesta scriptoribus:
Ex diuersis tamē sūmulam contraximus:quę ue
rum beati Petri successorē:in cuius patrimonio
regnum istud esse nemo ambigit:multa(ut spera
mus)uarietate iuuabit. Accipiat itaq; s. uīa p̄r
clāmētissime sereno uultu summariū: Cum quo
ad uarietatē rerum regni huiusmodi(meā quidē
snīa)facilior his aperiet uia: qui & otii:& studii:
& ingenii:& eloquentiæ:aliquanto plus consecuti
sunt q̄ Felinus. Quē coaceruatae ī horas curę:etiā
oscitare nō sinūt. Incolumē & mei memorē.S.T.
conseruet.d.deus noster pater candidissime.

EPITOMA DE REGNO APVLIE ET
SICILIE REDVCENS SVMMATIM
IN VNVM QVECVNQVAE DE EO
TANGVNT HISTORICI INCIDEN
TER ET SPARSIM DVM VNIVER
SALITER RERVM OMNIVM GE
STA DESCRIBVNT.

¶ Caput Primum.

CIVITAS NEAPOLITANA pau
lo ultra trecētesimū annū neqꝫ regia
sedes neqꝫ ī eis oris regnū: aut regiū
nomē ullū erat: a sup̄ero mari: graci
impatores: ab infero nostri: & ipsis inter se dissidē
tibus imperabant. Gubernabātur hę regiones ua
riis sub ducibus qui & ipsi imperatoribus pare
bant. Hęc Poggius ī libro primo de uarietate for
tunę quem edidit tempore Nicolai quinti.
BELISARIVS declaratus a Iustiniano dux bel
li: in Siciliam cum classe nauiganit: simulās se in
Aphricā nauigaturū: ex improviso Siciliā in de
ditionem recepit. Digressus in Dalmatiā multis
gestis: rediit in Siciliā: quam illico pacatam inue
nit. Et e Messana soluēs Rhegio in deditione acce
pto: peruenit Neapolim. Stephanus quidam ma
gnę auctoritatis Neapolitanus: ad eū missus: ob
tinere nequiuit: qꝫ omīssa urbe Neapolitana Ro

oannes. ij.

137

Sili arte usus
Alfonfus Ret
eius nois pri
mus vt infra;

Eligilius papa

545:

mam tenderet. Motus fuit populus & factionem
Gothorū iā animis perditorū erigere conat'. Miles
quidā Isauricus noīe docuit Belisariū posse urbē
capi: imisso milite p foramen petræ: cui aquēdu
ctus inerat. unde ampliato p fabros foramine: si
mulatoq; apparatu ad muralē pugnā quadringē
tos electos p foramē imittit: & signo ex quodā tu
mulo dato classi pari crepitu dux respōdit. Mox
scalas appositis repente urbs capit'. Vbi Belisari⁹
gravi oratione milites ad prudentiam & modera
tionem inflāmauit & Romā duxit. Hæc ex Blon
do decade prima libro.iiii. in principio fo. xxix.
TOTILAS rex Gothorū magna prælia cōtra ex
ercitū Iustiniani Belisario in graciā reuocato: in
Italia gerens: multa loca pactione acqsiuit in fla
miniā: inde ī Cāpaniā pfectus Beneuentū captū
muris nudauit. Neapolim obsedit. Interī Cumas
& alia loca cepit. Iustinianus ex his & ex successo
rum Belisarii desidia cōmotus: misit in Italiā Ma
ximinū & Demetriū ut primo Siciliā mox Italiā
iuuarēt. Totilas Neapolī obsidēs primo classem
Demetrii timuit: mox uidēs milites Romanos nō
audere classem grēcā ingredi: oīa cōspicatus ue
nientē Demetriū fudit & fugauit. Maximin⁹ aliā
classem college cōcessit: quæ cū Demetrio a Toti
la capta est. Totilas tandē Neapolim capit nemi
ne lēso: hostes captiuos dimisit: qui cū suis erat se
uerissimus. Belisarius q contra Cosdroam regem

Parthorū belligerabat: iterū ad italiā cū quattuor
milib⁹ militū a Iustiniano mittit. Et primo Hy-
druntū ab obsidione liberauit. Postea cū Gothis
ardua circa Romā gessit. Ex Blondo ubi supra li-
bro. vi. in principio fo. xlv.

SARRACENI Aphricę Apuliā occuparūt. Ita
Mattheus Palmeri⁹ in supplemēto Eusebii de tē-
poribus. Sed in supplemēto historię scribit qd
anno. dcccc. iiii. tpe Theodori pape. ii. Sarraceni
Aphricę Siciliā & Apuliā ingressi occupato Gar-
gani mōte magnā hominū ac pecorū uim cepere:
quo audito: Itali tumultuaria manu cōpata mag-
nā ex hostib⁹ edidere stragē: & prēdā oēm recupe-

CHius cōsilio Sarraceni qui Romano- (rarūt:
rum fines uastabāt bello uicti sunt. Cū enī Sarra-
ceni quasi dñarent in Italia: primo ppe urbē de-
uicti sunt. Demū Ioānes papa. x. cū Alberico mar-
chione fratre suo intrās Apuliā cōtra Sarracenos
apud Gargilianū & cum eis durū bellum agentes
uictores effecti sunt. & Romā reuersi magno ho-
nore recepti. Archiep⁹ floren. secūda parte histo-
riarum folio. clxxxiii. post Io. de Colūna.

Clandulfus princeps Beneuentan⁹ uicit grācos
in Apulia. Illi Sarracenos ī Italiā uocāt: q ex Ca-
labris & Apulis in Lucanos mouētes: Romæ exi-
tiū minabant. Ioan. x. cū Alberico Hettrurię mar-
chiōe ad Liri fluuiū quē Ceriglianū uocāt: apud
mīturnas eos supat: quę ī littore italico obtinebāt.

Anastasi⁹. iij.

214

Joānes decim⁹

217

incenderūt. temē occupato Gargano oīa ibi incur
sionibus uexabāt. Ex Platina in Ioāne decimo.

919

¶ Romanos quidā re & nomine Constantini im
peratoris grāci filii Leonis: imperatorē se faciens
Sarracenos inuocauit: ad debellādos Calabros &
Apulos. Sarraceni ne dum eas regiones debella
runt: sed ad internitionem usq; deleuerunt. Et ui
ctoria elati dominos se fecerunt: spreto Græco: &
de Roma subigenda agebant. Ioannes papa. x. uo
cat fratrem suū Albericum Hetrurię Marchionē
qui exercitu deletō Sarracenos fugauit: Illi mon
tis Gargani arcem cōmunientes: ibi sedem recepe
runt: ex qua Italiam postea sæpe uexarunt. Blon
dus secūdo libro historiarū folio. cxvii.

¶ Caput Secundum.

Bñdictus. vñ.
982

Otto. ij. primi
Ottonis fili⁹.

983

OTTO CONTRA APVLOS & Ca
labros bellum mouet eo q̄ parere impe
ratori Cōstantinopolitano nō desistūt.

¶ Gręci comparato mercenario exercitu in Italiā
contra Ottonē transeunt: & statim magna eorum
strage superant. Quare Otto uniuersam prouin
ciam possidet: & Beneuētū quod gręcas sequebat
partes capit. Mattheus Palmerius ubi supra.

¶ Anno octauo imperii Ottonis secūdi Impera
tor Apuliā & Calabriam ad ius regni gręcorum
appendentes: ad Romanū imperiū conatur trans
ferre: maxime propter affinitatē quā p uxorē suā
Theophaniā cū imperatore gręcorū habebat.

¶ Anno nono greci infensi: q̄ Imp̄ator Otto puin-
cias gr̄acor̄ inuaderet: conducto sibi Sarracenor̄
auxilio Imperatori in calabria bello congregiun-
tur. In quo bello omnes p̄cne Romanorum copie
usq; ad internitionem quasi deletæ sunt. Impera-
tor natando nitens euadere: a nautis ignorantib;
eū capitur: & a quodā eorū qui erat negocia-
tor agnitus: nec proditus: tandem pecunia libera-
tus. Anno. x. Otto Rome moritur: Hec Antonina
in Ottone. ii. Iste uidet̄ uariare a libro Eusebii in
proximo dicto: & hoc forte melius per sequentia.
¶ Otto secūdu intelligēs q̄ Iofredus Cāpaniē co-
mes inductus a cōsulibus & de cacornibus Roma-
nis miserat Ioannē papam. xiii. in Apuliā ut exu-
lem: Romam ingressus sumpsit suppliciū de ma-
grātibus. Dū ista percurrūt sclauī facti christiani
tpe Hadriani. ii. Sarracenos ad Garganū seden-
tes expulerūt. Et hungari post sclauos copias Sar-
racenor̄ q̄ remāserant ex omni Italia repulerūt.
¶ Pādulfus Capuæ princeps noīe caput ferreum
ostēdit repelli posse Sarracenos: qui Italiā turba-
bant: si copię quas Otto Capuā adduxerat: inde
Calabriam mitterentur. Sarraceni hoc solū per fa-
mam audito in patriam nauigarunt.
¶ Otto secūdu fugauit gr̄acos ex Apulia: qui p̄-
hibebāt sibi tradi filiam Nicephori Imperatoris
Constantinopolitani: quem ob id occiderant.
Basilius & Cōstantinus Cōstātinopolitani Impe

Joānes. xx.
1023

ratores contra Ottonē bella gerunt: & pulsus primo Creta Sarracenis Apulia & Calabria p deditiōne potiti sunt: quæ loca amiserant Nicephoria nis temporibus.

¶ Otto cōstituta pace cū Lothario rege Francorū uenit ad italiam expulsurus græcos imperatores Sclauonia & Dalmatia iūasa. Coacto postea Romæ exercitu in Apuliā tendit: ubi a Græcis fractus aufugit: adeo uiribus enervatus ut Græci si uictoria uti sciuisent: facile potuissēt Roma ubi q̃ potiri. Otto fugiēs scaphæ se cōmisit: & a pyr ratibus eū ignorantibus in Siciliam delatus: Romam remittit. Vbi Beneuento deletō obiit. Blondus tertio libro secundæ decadis folio. cxxii.

¶ Caput Tertium.

Sergius. liij.
1007

Guilms ei
nois prim^o di
ctus Ferebach
Apulie dñs.

CALABRIA ET APVLIA erant hoc tempore i ditione Michaelis Catalaici imperatoris Cōstantinopolitani. Guilmus Normannus cognomine Ferabach Heturię partem per omnē Romandiolā tunc possidebat: Confederatus est tribus potentatib⁹ Capuano Salernitanoq; principibus & Malochō græco Calabriam & Apuliā pro imperatore græco tenente. hi quattuor Siciliā occuparūt: expulsis Sarracenis. Malochus prędam æqualiter distribuit. Siciliam uero pro suo imperatore græco retinuit. indignatus Guilmus Ferebach: & iniuriā dissimulans. Cæteris reuertentibus ad propria: ipse Apu

liam inuasit: circumdans Melphiā. Malochus ad
hac aduolat: & exercitu a Ferebach fracto fuga-
tus est. inde Guielmus multa eius regionis parte
potitus. Blondus. iii. libro folio. cxxiii.

¶ Huic Guielmo Tācredus normānus pater fuit
q. xii. ex duabus uxoribus genuit filios apud nor-
mandiā: ubi cū eorū sumptibus premeret: italiā
ueniens primo in Romandiola substitit: & filii ta-
lia cōtra Salernitanū & alios principes gessere fa-
cinora: ut eos senserint omnes suo malo esse uiros
prēstantissimos. Supplementū Cronicarum.

¶ Comite Guielmo defuncto: frater eius Drogo
Apuliā obtinuit. Quē missus a Constantinopoli
Melalter alias Melem Catipanus imperiali pri-
mo impetu Apulia pœne omni expulit. Drogo ex
exercitu instaurato: grācorū superatis copiis perdi-
ta de Apulia recepit. Hic cū septē annis comitatū
tenuisset: moriēs Gotifredū fratrem hūit successorē

¶ Henricus Romā ueniens a Benedicto corona-
tus ē Sarracenos ex Capua expulsi: & cepit Tro-
iam urbem in Apulia ædificatā a grācis nouiter
ut esset eorum tutum refugiū ad infestandos ita-
lorum fines. Blondus. iii. libro folio. cxxiiii.

¶ Per id tempus defuncto apud Constantinopo-
lim Michaele Catalaico imperatore: successit Mi-
chael Etheriachis. Ad cui⁹ tpa Normāni Apuliā
tenētes & grāci prēlio inter Aufidū amnē & Oli-
uentē oppidū acerrimo cōcurrerūt. Normāni ui-
ctores.

Bñdictus.
1010

¶ Caput Quartum.

Cum sepius inter se confligerent duces illi prisci de quibus supra in principio. Superuenerunt Robertus & Ricardus Normani minuēdæ multitudinis causa domo in Apuliā profecti. Dum bellantibus iuicem Italis opem ferunt gloriam & opes auxere.

¶ Nonaginta ferme annis Normani magna cum laude diuersis præsidibꝫ cū militassent tandē ducem sibi preficiunt Tristanū cognomento Cistelū Dum in ducis Salernitani presidiis essent.

Huic ueneno quem occiderat serpentis defuncto successit Rāno qui Auersam urbem cōdidit. Post hunc Carolus Capuę princeps: quē Iordanus filius & Ricardus nepos secuti sunt. Deinde Drogo Tācredi ex Altrauilla filiꝫ princeps Normanꝫ factus: ac Neapolitani Comitis Nasonis prodicione occisus. Successorē fratrem habuit Hunfredū qꝫ uniuersam Apuliā sibi subægit. Hæc Poggius de uarietate fortunę libro primo fo. xxiiii.

¶ Caput quintum.

ROBERTVS GVISCARDVS ex gallia cū exercitu pfectus Apuliā obtinuit: fugatis ex ea prouincia Græcis atqꝫ Aphris qui sub Italorꝫ cōtentione illā possidebāt. Matthæus Palmeriꝫ ubi supra. Leonis huiꝫ tpe (teste Io. de Col. quē sequitꝫ Antonina fo. c. lxxxv. Normanni magnā Apulię partē occupatā tenebāt nec Romanę

Robertus
Guiscardus

Leo nonus
1053.

ecclesie in aliquo respondebant. Habuit ergo ab
Henrico quarto exercitū magnū ad eos debellan-
dos: tandē cū exercitu a principe Normānorū ca-
ptus est: nec uoluit relaxari q̄a sui nō relaxabun-
tur. & post multa sancta opera obiit.

DROGONF Normannorū Comite in A pulia
mortuo Gisulphus frater regnū adeptus Beneue-
tum urbē Ro. pontifici deditam ui occupat. Leo
suo iure & copiis imperatoris fretus cū in Gisul-
phum incōposito agmine mouisset: ab eo superat-
& capitur. Nec ita multo post Romam icolumis
remititur. Platina in Leone. ix.

Idem. Sunt qui scribāt Robertum Guiscardī e
Gallia in italiā cū exercitu profectū fugatis Græ-
cis & Aphris Apuliā occupasse. Et thesaurū inue-
nit consilio Sarraceni magici.

PANDVLVS hostiarius Lateraneñ. ecclesie
in additionib⁹ ad Cronicā Damasi papę de Pon-
tificibus ita scribit in Leone. ix. Hic sua prædica-
tione oēs Normānos & Francigenas ad destruē-
dam superbiā illorū qui in partibus Apulię cō-
morabant deduxit. Quoniā superbia eorū intan-
tum creuerat q̄ totā terrā in suo posuerant domi-
nio: & beati Petri uicarii nihil ibi iuris aut domi-
nii retinebant. Qua deniq; uictoria facta & tota
terra suo dominio reddita ad urbē cū pace rediit.

Glosa sup istis uerbis dicit q̄ hoc est simile illi
quod postea fecit Urbauus. iiii. uocās Carolū fra-

b

trem regis Lodouici cōtra Māfredū: Sed p rōnes
& iura ostēdit q̄ papa potius debet oīa mala pati
in t̄palibus: de q̄bus christus nō curauit: q̄ p terre
nis diuitiis ponere ī Italia belliferas societates: &
sanguinē christianū ponere in effusiōe. Nunq̄ ex
hoc fuit Ro. ecclesia p̄sperata secūdu eū. Pro quo
facit qd̄ scribit idē Pandulfus paulo post ī Grego
rio. vii. referēs q̄ Grego. mādauit in cōcilio Late
ranenē Normānis ut dimitterēt terras ecclesie sub
intermiatiōe Anathematis. Dicit ibi glo. Isti Nor
māni fuerūt ducti a Leone. ix. ut iuuarēt ecclesiā
& modo occupant Ro. ecclesie terras. Nō est ergo
nouū qd̄ faciūt hodie malæ societates ī Italia secū
dū glo. ¶ Et notādū q̄ licet Leo p̄sonaliter iuerit
ad domādos occupatores Apulie: tñ eū in hoc dā
nat Io. de Colūna ut refert archiep̄s dicēs q̄ licet
pio aīo hoc egisset: tñ hoc ei nō fuit decēs: q̄a quic
qd̄ uetitū fuit Petro: cui dictū fuit: Pone gladiū
zē. uetā & successorib⁹. Et ad hoc seruit qd̄ scri
bit Petrus Damian⁹ quē dicūt ex Cardinalatu ad
religionē trāsisse. Nā ī quodā opusculo sūmato
p archie. iiii. p̄te fol. cciii. Dānat prelātū q̄ p tuens
do iure t̄pali etiā p̄ntialiter assistit armatorū con
flictibus. Si obiiciat Leonē papā bellū gessisse.
Rñdet: nō ideo Petrū factū ap̄loꝝ principē q̄a ne
gavit: Nec Dauid ideo p̄phetā: q̄a mōchatus est
Bona enī uel mala nō de meritis habentiū: sed de
p̄priis qualitatib⁹ debēt æstimari. Gregori⁹ mul
tas rapinas & uiolētias a Longobardis passus est

Ambrosius ab Arrianis: uterq; sola patiētia dimica
uit scđm eū. ¶ Poggius de fortuna. Cū Hūfredus
uniuersā Apuliā sibi subegisset: filiū Roberto fra
tri quē ppter uersutiā Guiscardū cognōabat: mo
riēs tuendū dedit: Is nepotis uirib⁹ usus Calabriā
Siciliāq; cum sibi subdidisset: Græciā Aphricāq;
bello lacessiuit.

¶ Blondus li. iii. fo. cxxvi. Gotfredus Normānus
q; Drogoni fratri in comitatu Apulię & Calabrię
successerat: moriēs instituit Bagelardū filiū: quē
Robert⁹ cognomēto Guiscard⁹ gotfredi fr̄ expulit
¶ Et Robertus solidissimū robur prudētię adde
re cōstituēs pcurauit recōciliari & cōfcederari cū
Ro. ecclesia. Et cū oratoribus suis reuertentib⁹ in
Apuliā accessit Nicolaus papa. ii. Et Robert⁹ ab
excōicatiōe absolutus: factus est dux Calabrię &
Apulię & uasall⁹ ecclīę: vñ ceteri capitanei deleti.
¶ Iste Robertus multa fecit p ecclesia p̄cipue i
tutādo Gregorio septio cōtra Henricū. iii. impa
torē: q; Robertū uehemēter timuit. Nā ab ei⁹ fau
cibus bis liberauit Gregoriū. Et cū semel supasset
Alexiū impatorē Græcorū: in culmīe uictorię de
stitit: ut iret Romā iuuatur⁹ Gregoriū cōtra Hen
ricū put fecit: ubi etiā magnā partē urbis incēdit
p liberatione Gregorii in arce Hadriani obfessi.
Obiit anno dñi. clxxxvi. annorū. lxii. Valde lau
datus ex multis uirtutibns: sed ultra estimationē
(teste Antonino archiepō) dominii appetitor.

Nicolaus. q.
1019

Robert⁹ Guis
cardus.

Dux Calabrie

¶ Caput Sextum.

EVERSO ALEXAM DRO Romam
ex Cōcilio Mantuano contra Cadolum
celebrato Ricard^{us} frater Roberti Guis-
cardi: & Guielmus eiusdē Ricardi filius Capua
subacta & Beneuento iuaso: Ceperanū obsidebāt.
Robertus horū forte insons in expeditione contra
Gracū in Brundusio intentus erat: cum Gotfredo
fratre ubi Panhormo & Trana urbibus potiti: ni-
hil Guielmo & Ricardo prēsidiū attulerunt.

¶ Ildebrādus archidiaconus qui postea successit
Alexandro. ii. dictus Gregorius. vii. cum Gotfre-
do & Matilda uxore coegit Ricardū & Guielmū
capta de terra ecclesiæ restituere: & Romā cū exer-
citu reuersi sunt ualde honorati.

¶ Gregorius septimus celebrās Conciliū in Late-
rano ubi etiā fuit Comitissa Matildis: excōicauit
Robertū Guiscardū & ceteros Normannos: eo quā
nouiter occupauerant terram ecclesiæ de Marchia
Anconitana quā nūc Firmanā appellāt. Hęc Blō-
dus tertio libro folio. cxxix.

¶ De Roberto Guiscardo ita scribit Otto ep̄s Fri-
singensis in libro de gestis Friderici primi fo. vii.
Robertus iste ex mediocri stirpe in Normannia:
ex eorū militū ordine quos Valuaffores uulgo ibi
dicere solent. In plaga quā Constantiā dicūt edia-
tus cū Rogerio fratre. Tam patri famis tempore
morē gerens: q̄ ob locorū sterilitatis molestiam: a

natali solo pgressus multo tpe p multas puincias
opportunitatē ad inhabitandā terrā querēs ober
rauit: vnde & ab oberrādi circuitu: patria lingua
Guiscard⁹ tāq aberrator uel girator appellat⁹ est
Cū ergo nō paucis ut dictū ē dieb⁹ multarū regio
nū girator existeret: a citeriori Italia: q̄ mō Apu
lia seu Calabria dicit⁹ tandē excipit⁹: Quā dum a
Longobardis possessā inertis plebis inhabitatiōe
tanq̄ industrię defensiōis uacuā iueniret. Remis
sis ī Galliā nūtiis: expositaq; locorū idoneitate: ac
gētis inertia ad expugnationē earū ciuitatū & so
cios iuitauit. Et ne multis detinear: uirtute: dolo:
arte: ignaui populi uictor existēs: Cāpanię: Apu
lię: Calabrię: Sicilię ad ultimū possessor iuentus
est. Reliq; aut Rogerio frī ex pte sui comitarū Si
cilię tenendū. Ipse uero Ducatū Apulię cū Cala
bria sibi retinuit. ¶ Hui⁹ filius q̄ multa postmo
dum tā ī Græcia q̄ in ceteris oriētis partib⁹ fortia
& gloriosa gessit opa Bohemūdus fuit: Fratris ue
ro sui Rogerii Rogerius q̄ postmodū nomē regiū
usurpauit: natus erat hui⁹ q̄ impñtiarū est Guiel
mi pater. Hæc ille. ¶ Caput Septimū.

ROGERIVS fili⁹ Roberti Guiscardī suc
cessit ei defuncto in Ducatu Apulię: q̄
magis munificētia q̄ potētię austeritate
bene rexit. ¶ Bohemūdus frater ei⁹ āno. ii. Duca
tus ei bellū itulit: & nō lōge a Beneuēto iste succu
buit: uno tm̄ hoīe in eo p̄lio occiso. Recōciliati sūt

Victor tertius
188.

Urbanus. ij.
189.

b ii

Rogerus Ro
berti Guiscardi
di.

dato Boemūdo p̄cipatu Tarētio p se & h̄eredib⁹
¶ Rogerius accepit filiā Roberti Frisonis Comitis
Flandrensiū: quæ fuerat regina Danorū: ex q̄
post duos defūctos: natus est Guielmus qui patri
successit in Ducatu. Sed postmodū sibi coronam
imposuit. Archiepūs. ii. pte folio. cxcvii.

¶ De his sic sūmatim ex Blōdo li. iiii. secūde deca
dis fo. cxxxiiii. Bohemūdus frater Rogerii p̄eliū
cōmisit cū Rogerio nō cruentū. Nā Comites pa
terni utriusq; exercit⁹ pacē cōposuerūt: ut Bohe
mūdo pars obueniret Ducat⁹ Apulię. Rogeri⁹ ti
tulū & cetera retineret q̄ p̄r possedisset de Italia.

¶ Sic Rogeriū inuestiuit Urbanus. ii. in concilio
Melphitano. Cēpit Rogerius Siracusas Et i uxo
rem Halam filiam Roberti Frisonis Flandrensiū
Comitis: ex qua natus est Guielmus.

¶ Bohemūdus cōcessiōe fraterna nō cōtentus: bel
lum ei intulit & Melphiā furto surripuit. Cōfē
deratus etiā cū Ricardo Beneuētano principe pa
terno hoste: q̄ fratrū discordia usus i patriā est re
uersus: & fauit Giberto antipapæ Pascalis secūdi

¶ Postea tpe Urbani secūdi Bohemūdus restituit
Rogerio Melphiā: & se cruce signauit. Et Roge
rius soluta obsidiōe Melphię: liberū fecit militi
bus: ut cuiq; liceret sequi Bohemundū in Graciā
ubi Bohemūdus multa fecit ab omnibus histori
cis laudatissima. Blondus.

¶ Rogeri⁹ Guiscardi Ducis Apulię natu minor

12
ano. M. lxxxv. p̄re in Castiopa insula defuncto suc-
cessit: & regnavit annis. xxv. Et ubi Ducatū inivit
Capuā & quicqd inde usq; ad Tyberī ad Pontifi-
cem ptinebat uī abstulit: Cū Bohemundus eū bis
infestasset: tandē uirtute ipsi⁹ motus Rogeri⁹ ar-
ma deposuit: & omnia secū uoluit esse cōmunia:
Filiūq; suū Tancredū pugnandi cupidū belli Co-
mitem tradidit. Supplementū.

¶ Poggius de uarietate fortunę. Defuncto Rober-
to Guiscardo: fili⁹ ex scda uxore Rogeri⁹ successit
Quo & filiis mortuis: Rogeri⁹ patruelis Rogerii
comitis Sicilię Viscardi fr̄is fili⁹ sol⁹ iperiū tenuit
¶ Hic Rogeri⁹ p̄ dissensionē Honorii. ii. & Ana-
cleti Pontificū: Cū Anacleto adhesisset Rex ab eo
prim⁹ Siciliae & regni Neapolitani factus est: An-
no. M. cxxx. Dux strēnu⁹ & potēs armis: q & ipse
in Aphricā classe transiēs Tripolim: Tunisūq; ui-
cepit: & multas p̄terea urbes i littorib⁹ sitas: hīc
ad Guielmū regnū puenit. Multi inde reges usq;
ad Robertū Ioānæ reginę patrē uaria fortūa exti-
terūt, hæc Poggi⁹. aliud usq; ad Ioānā primā nō
referēs. ¶ Errat Poggius: qm̄ Anaclet⁹ nō fuit an-
tipapa Honorii. ii. sed bene Innocē. ii. sui successo-
ris. Vocabat⁹ Anacletus: Petrus Leonis ciuis Ro-
manus potētissimus: q in cōcilio apud Claromon-
tē operāte scō Bernardo superat⁹ est. Et de illo scis-
mate late Archiepūs. ii. p̄te fo. ccxviii. ubi quo ad
ppositū ita scribit. Rex Siciliae Rogeri⁹ solus de

Rogeri⁹ prim⁹
Rex Apulie.

Titulus regi
datus Roge-
rio ab Ana-
cto inualidus.

Pascalis. ij.

Honorius. ij.
112. cxcv. ij.

Guilhelmus. ij.
noie Norman

Regnū deuolu-
tu; finica linea
masculina Ro-
berti Guiscard-
di.

principibus Innocentio nō obediens: misit ad Pe-
trum Leonē ut Petrū Pisanū sibi a suo latere dele-
garet: cōfidens in eloquētia Petri Pisani. Sed san-
ctus Bernardus ipsum Petrum Pisanū Innocētio
papæ recōciliauit. Post triduū Petrus Leonis in
poenitēs morit̃: & cadauer eius in latebris sepeliť
etiā usq; hodie fouea illa a catholicis ignorat̃ se-
cundū Archiep̃m. Ergo apparet q; iuestitura Ana-
cleti facta titulo regio ipsi regi fuit iualida. Et cō-
cordat latius Platina in Innocētio. ii. in prīcipio.
¶ Rogerius Siciliae Comes obsessam aliquandiu
Canusium cōepit: & paulo post uita est functus.
Cui in Siciliae Comitatu alter Rogerius ex fra-
tre nepos successit.

¶ Pascalis egens pecunia propter Gimbertū anti-
papam Albæ Marforū agentem: Habuit a Roge-
rio in gratiā recepto & reconciliato mille untias
dono. Postea expulit Gimbertū de ciuitate Alba
auxilio Romanorum: & ille profugus subita mor-
te sublatus est.

¶ Caput Octauū.

VIELMVS Rogerii ducis filius Apu-
liae & Calabriae Dux ei succedit.

¶ Hic Guilmus postq̃ regnasset ānis
xvi. Ducatu Apuliae & Calabriae a Rogerio cōso-
brino deiicit̃: & apud Salernitanū Principē sine
hæredibus morit̃. Et in eo oīs Roberti & Guiscar-
di familia p̃ lineā masculinā defecit.

¶ Iuerat enī Guilielmus ad Alexiū impatorē Constantinopolitanū filiā ei promissā ducturus: & puincias suas Calisto .ii. cōmendauit. Sed Rogerius altero Rogerio genitus ei⁹ ex materna linea consobrinus Sicilię Comes Calixto cōtempo absentem spoliauit qui ut est dictū apud principem Salernitanum obiit.

¶ Per hæc tpa Guilielmus Rogerio genit⁹: Roberti Guiscardi filio Apulię dux: & Iordan⁹ dux Capuanus: & Iordanus Arriani comes cōuenerūt ad Calixtū primū q̄ precessit immediate Honoriū .ii. quos sacramento adactos Romanę ecclesię hoīes ligios cōfirmavit. Guilielmus optauit in uxore filiam Alexii impatoris Cōstantinopolitani pridē uita functi: Et priusq̄ iret Cōstantinopolim: dedit Calixto in tutelā ducatū Apulię & ceterā terram de Italia usq̄ ad fretū Siculū: eo tunc ducatu cōprehensam. Rogerius istis contemptis dimidiā Calabriā inuasit. Calixtus ex Beneuēto Romam rediit infirmus: & Rogerius Apuliam subegit. Guilielmus uxoris spe frustratus i Italiam rediēs ad affinē Salernitanū principem confugiens: Ibi nullis relictis filiis obiit. Ex eo tēpore Rogerius se regem Italię appellare cepit. Calixtus celebrauit Conciliū Lateranense noningentorū episcoporum in quo ecclesiasticū statū reformauit. Blondus secūda parte libro .iiii. ad finem.

¶ Caput Nonum.

117. cr. vij.
Rogerius rex;
c. 2. nois secund.

Innocentius. ij.

ROGERIVS autē Sicilię & Apulię post
ea rex: nō se Calabria ducē: Siciliaq; Co
mitem: sed Italia regē appellare se fecit:
atq; in eo titulo. xxiii. annis regnavit.

¶ Innocētius. ii. ex Cōcilio Claromontensi reuer
sus: Pisis aliud cōciliū celebrauit. Interi Romani
suasu Rogerii caput erexere ex Anacleto antipa
pa: quare Lotharius impator ab Innocētio uocat⁹
est: & classis Pisanorū q; Innocētio fauebāt: Amal
phiam & Riuelū ducēs utrāq; urbē ccepit. Ponti
tifex autē & Lotharius terra pfecti prius Barulū
usq; duxerūt q; populū offenderint contraria sen
tientē. Rogerius sibi timēs dū ī Sicilia cōfugisset
oīa amisit quæ in terra Itala occupauerat: Cui cu
stodiendæ terræ pōtifex Rainonē Lotharii impa
toris Comitē præfecit: attributo ducatus Apuliæ
titulo Archiepiscopus.

¶ Innocētius. ii. cū in Galutio oppido Rogerium
obsideret: ipse cū multis Cardinalibus captus est
a Guielmo filio Rogerii. Rogerius ipsum libera
uit: nihil deiceps frustra petēs ab Innocētio: imo
Innocentius ab Anacleto antipapa Roma pulsus
eū designauit regē utriusq; Sicilia: unde aīo ela
tior multa in Aphrica gessit. Tunessii regnū fecit
tributariū. Constantinopolitanū impatorē affli
xit: Demū ex Sicilia rediēs amissis opera Veneto
rū. xx. triremibus fuga euasit. Et postea Panhor
mi moriēs Guielmū filiū habuit successorē. Blon

ost
Co
ecit
euer
mani
cipa
ocato
mal
Poni
barulū
ia sen
ugillet
Cui cu
impa
pulia
gerium
tus est
libera
io: imo
pulsus
zio elat
nū fecit
ē affli
Veneto
anher
Blon

ost
Co
ecit
euer
mani
cipa
ocato
mal
Poni
barulū
ia sen
ugillet
Cui cu
impa
pulia
gerium
tus est
libera
io: imo
pulsus
zio elat
nū fecit
ē affli
Veneto
anher
Blon

duſ libro quinto ſecūdaꝝ partis.
¶ Late Marcus Antonius ī hīſtoria Venera folio
xxxviii. ad finē. uerſic. Dū hāc domi zc. ubi ſub
dit. Per id tēpus Robertus Veneti noīſ hoſtis de
ceſſit: q poſt multa præclare geſta cū & Thuneta
ī Aphrica ſubegīſſet: Illud uiuēs regio enſi iſcri
bendū curauit. Apulus & Calaber: Siculus mihi
ſeruit & Apher. ¶ Caput Decimū.

Guilmus Rogerii regis fili⁹: Secūd⁹ Si
ciliaꝝ & Apuliaꝝ rex hoc āno patri ſucceſ
ſit: regnauit ānis. xii. Deſūcto pꝛe mox
Beneuentana ſuburbia Ceperanūq; ac Babucū in
Hernicis de eccleſia occupat: inde Hadrianus eū
Anathemate notat: & induxit Emanuelē græcorū
ipatoꝛē ut ei daret. v. milia libraꝝ auri: & Guielm⁹
nū etiā fugaret: tres Apuliaꝝ ciuitates ex ſcedere
habituꝝ. Quod intelligens Guielm⁹ multa obtulit
Pōtifici ut eū placaret: & placuit Hadriano obla
tio: ſed quidā Cardinales reſtitere: unde Guielm⁹
indignat⁹: oīa ī Apulia bello attriuit: & Apuli &
Salertini deditiōē fecere. Pōtifex indignatus cū
Cardinalib⁹ Guielmū in gratiā recepit: & utroq;
regno eū iueſtiuit: iurantē ſe Romanā ſedē uene
raturū. Inde Apuliaꝝ reges ſingulis ānis ueſtigal
Pontifici pſoluere cōſueuerūt. Supplementū.

¶ Dū Hadrianus. iiii. celebrat. ī Laterano ſanctū
Paſca allat⁹ eſt ei nūti⁹ q Guielm⁹ Siciliaꝝ rex q
paulo ante Rogerio pꝛi ſucceſſerat: occupauerat

Hadrian⁹. ii
M. clvi.

Guilmus. ij
Rex Sicilie
Normanus.

Beneuenti suburbia & Ceperanū Babucūq; oppi-
da & hostiliter Romanę ecclesię ditionē uexabat
Cōmotus Hadrianus eū excōicauit: & titulis re-
gni priuauit: proceresq; & populos a iuramēto fi-
delitatis absoluit. Venerūt postea Romā proce-
res Apulię & Calabriaę rogantes enixe Hadria-
nū ut eos liberaret a tyrānide Guielmi Normāni
Dum pontifex se ad iter cū exercitu parat. Venit
nuntius ab Emanuele imperatore Græco offerens
ingentē quantitātē pecunię pontifici: & se Guiel-
mū expulsurū si ei tres in Apulia ciuitates pmit-
tat. Guielmus hoc audito Pontifici se humiliat:
multa offerēs & totidē pecuniarū: Pontifex acce-
ptasset: ob suspectā ueterēq; Græci inimicitiam:
Sed Cardinales Græco fauebāt. Guielmus ī Apu-
lia iā arma mouerat superatis Græcis: Proceres q;
pontifici iurauerāt: defecerūt ad Guielmū. Ponti-
fex simulās ire Romā: prēmisit Cardinales: mox
Guielmus pedib; eius puolutus solita regni utri-
usq; iura noua infeudatione obtinuit. Ex Blondo
libro quinto secūde decadis folio. clix.

¶ Caput Vndecimū.

Alexander. iij.
MD. clxviij.

Guielmus. iij.
Rex Sicilie.

MORTVO GVIELMO q magn^o nū-
cupat^r: successit Guielmus. iij. ei⁹ filius
Sicilię & Apulię rex: & regnauit annis
xxv. pacis cultor sua pecunia & triremibus iuuat
Alexandrū in discrimine cū Friderico Barbarossa
cōstitutū ut fugeret. Postea multa fecit in Asia: &

Saladinū domuit: & bello christianorū Hierosoly
mitano maximā opem prestitit. Demum Panhor
mi sine filiis decessit. Supplementū.

¶ Caput Duodecimū.

ANCREDVS eligit hoc anno a pro
ceribus insulæ mortuo Guielmo sine le
gittimo herede. Nec quantum regnaue
rit constat. Hūc tamen ferunt ex dānato coitu ge
nitum. Vnde Clemens Pontifex iura sua repetitu
rus: statim copias eo misit: quibus dum Tancre
dus resisteret: omnia rapinis & cēdibus repleuit.
Quas ob res mortuo Clemente Celestinus tertius
successor ut intrusum in regno domaret: Constan
tiam Rogerii regis filiā e monasterio Panhormi
tano occulte traxit: Eāq; (licet professam) Henri
co quinto filio Friderici Barbarossæ in Armenia
defuncti uxorem dedit: hac conditiōe ut regnum
Siciliæ & ultra pharū ei dotis noīe repeteret: seu
datario censu Pontifici reseruato. Henricus igit
cōparato exercitu in Tancredū mouet. Cuius ad
uentu territus Tancredus Neapolim se cōtulit &
inclusit. Quē post multā obsidionē interfici cura
uit. Cui Guielmus filius successit. Ex Blondo li
bro. vi. secūdæ decadis folio. c. lxxii.

¶ Caput. xiii.

ENRICVS quintus filius Friderici pa
tri cognomento Barbarossa: maritus Co
stantiæ eductæ ex monasterio: Siracusa

Hic regnū Si
ciliæ ad ecclesiā
deuolurum.

Clemens. iij.
M. cccc.

Tancred⁹ Rex
Siciliæ.

Nō ergo regna
uit Guielmus
xxv. annis. s. xx.

Electio nulla
q; illegitimus
icapax feudi ec
clesiastici.

Constantia ex
monasterio ex
trahitur.

Blondus ap
pellat sextū. ce
teri quintum.

Celestinus. iij.
M. ccc.

Henric⁹. v. sue
uus imparor
Rex Apuliez
Siciliæ.

& Cathania urbibus sibi nomie dotis assignatis.
Tusculanū agrū Celestino tradidit: qui mox re-
ceptus a Romanis dilaceratus est. Nā Tusculū so-
lo equarūt: & ruinaꝝ illius saxa Romā delata ser-
uant in cliuo hui⁹ tps Capitolino: hoc fuit i uin-
dictam illius magnę cladis & simili Cānensi: quā
tpe Alexandri tertii receperūt Romani a Tuscula-
nis iuuāte Ranione germano Duce Apulię ab In-
nocētio. ii. designato. Nā teste Blodo durauit effe-
ctus illi⁹ cladis Romā eneruās usq; ad tpa Euge-
nii quarti in qbus lautiori cultu cępta est Romę
instauratio. Henricus & uxor ab obsidione Nea-
politana ppter pestē desistentes in Alemaniā re-
diere. Capta Neapoli ab exercitu Tancredus &
Guielmus fili⁹ interfecti sunt. Quia uero in epos
seuitū est: Celestinus Henricū excōicauit: mox ab-
solutū ad se i Italiā uocauit. Cōstantia secū addu-
xit filiū quadriennē: q postea fuit Fridericus. ii.
īpius hostis ecclesię. Ita Henricus capta Neapoli
citra & ultra pharū regnū accepit. Demū mortali
egritudinē laborās: Henricus filiū & uxore ad In-
nocen. iii. misit. Philippo germano suo Hetrurię
Duci Romani imperii & regni Siculi quousq; fi-
lius adoleuisset admīstratio quantū in se fuit est
demādata. Obiit Panhormi. Tamē Innocē. iii. or-
ta dissensiōe inter Philippū & Ottonē regē Saxo-
nię Lotharii olim impatoris pronepotē: pronūcia-
uit (ut in ca. uenerabilē de elec.) Ottonē impato-

rem: quia Henricus & Fridericus pater fuerat de ecclesia male meriti. ¶ Caput. xiiii.

FRIDERICVS eius nois secundus ex Constantia Normani regis filia olim pfecta natus: In Apulia regnū paruulus successit: defuncto Henrico. v. impauit ānis. xxxiii. Mater uidēs cūcta tumultu repleti regnū p̄sidio cōmuniuit. Ottone demum ab electoribus priuato Fridericus surrogatur: Et ab Honorio cōfirmat: & in Sicilia regnum restituitur.

¶ Hic quia ecclesiā (ut late ponūt historici) lacere cōcepit: demū ab Innocentio quarto dignitate priuatus est: Quē floccifaciēs: & oī Italia odiis incensa: positaq; Petri nauicula ī crebris naufragiis in Apuliā traiciens graui morbo laborare cōcepit. Et a Māfredo filio spurio ex ancilla suscepto: tūc principe Tarētino suffocat. Enisius ei⁹ etiā filius sed legitim⁹ in agro Bononiēsi occisus est. Fridericus reliquit heredem uniuersalē Conradū filiū susceptū ex Iola filia regis Hierosolymitani: quē tñ idē Manfredus spurius ueneno postea sustulit.

¶ Caput. xv.

CONRADVS fili⁹ Friderici. ii. legitimus: institut⁹ heres a patre: e Germania pfectus paternæ priuationis exemplo non deterritus: Sicilia regnum uiolenter ingressus est. Potitus urbe Neapolitana obsidione & fame: & mœnia in multis locis aperuit. Ciuesq;

Innocentius. iiij.
212. cc.

Fridericus. ij.
Rex Apulie
Sueuus.

Dignitate priuatur.

Hic regnū deuolutum.

Manfredus illegitimus.
Enisius legitimus.

Conradus legitimus pater
Conradini.

Innocentius. iiij.
M. cclij.

Conradus filius
Friderici. ij.
Sueuus.

presertim primarios male tractauit. Muros Capue
euerit: & Aquinum nobile oppidum incendit. Eodem
anno opera Manfredi ueneno sublatum est.

¶ Eius testamentum Manfredus suppressit: consciis
quibuscumque ueneno sublatum. Et populos ad fidem
Coradini nepotis sui hortatus est. Videbat enim eos
ad rebellionem pendentes siqua occasio oblata fuisset.
Hic Coradinus secundum Blondum & contra alios
fuit filius Henrici fratris Manfredi: quem Fredericus
pater quia ecclesiasticus erat occidi fecit: Sed
secundum Archiepiscopum fuit filius Coradi: utcumque sit legitimus:
& ex legitimo erat: iure succedens Frederico
ex persona patris siue Henrici siue Coradi legitimorum:
excluso Manfredo qui hoc timens: curauit eum
infantem ueneno per oratores in Germaniam
missos occidi. Sed mater callida alium puerum loco
Coradini eis exhibuit: qui gustatis rebus donatis
mox obiit. Ex Blodo li. vii. secunda de decadis fo. cxcii

¶ Caput. xvi.

MANFREDVS Frederici secundi impera
toris ex concubina filius. Mortuo Cora
do fratre Sicilie regnum obtinet. & regna
uit annis. xiii. excommunicatus ab Alexandro. Copias ec
clesie contra eum missas partim occidit: partim cep
it: pretendens se fratris legitimi heredem. Et ad hoc
suo exercitu: iterum Alexandrum cum ignominia repu
lit. Partem Guelfam florentinorum: quia ecclesie faue
bat: magno bello uexauit & attriuit: & Gibellios

Alexander. iij.
212. cclij.

Manfredus fi
lius Frederici. ij.
illegitimus.

Sucus

Gibellinus

introdixit Florentiam.

Urbanus quartus ipatiens tantæ tyrānidis: declarauit regē Sicilię citra & ultra fretū Carolum fratrem sancti Ludouici regis Francorū: q̄ cōmisso praelio apud Beneuentū Manfredū cecidit regno potitus.

Caput. xvii.

CAROLVS sancti Ludouici regis Francorū frater Prouincię & Andegauorum Comes interfecto Manfredō a Clemēte Pontifice sicut antea cogitauerat Urbanus. iiii. & scripserat Ludouico q̄ se ad id parare ceperat: sed mors Urbani ceptū illud turbauit: rex Sicilię declaratur. Et Sicilię & Apulię regnū in suam potestatem redegit. Et cum rebus pacatis Viterbiū ad Clementē se cum exercitu cōtulisset: in Hetruriā illico mouit: in qua ad domandos Guelfos Coradinū adolescentē Cōradi Sueui nepotem uocari audiuerat. Mox in regnū contra Coradinū uocatus: ubi uictō & decapitato Coradino cū Henrico fratre suo tunc Senatore & regis Castellę germano regnum in suā potestatem denuo redegit. Atq; ita Romam ueniens: in Lateranensi ecclesia rex Hierusalem & Sicilię declaratur: adiecta annua feudali solutiōe. xlviii. miliū nūmorū Romanę ecclesię faciendā: ea lege ut nec ipse nec successores imperiū ministrandū etiā electi acceptarēt. Terrebat enī Pontificem Friderici primi & secundi memoria.

c ii

Urbanus. iiii.

Sanctus Ludouicus hoc tpe i Aphrēa p fide militabat: ubi etiā decessit.

Clemens. ii. q̄.

M. cclxv.

Carolus primus frater sancti Ludouici regis Francorū.

Gallus.

Coradinus nepos friderici. q̄ ad quē ex morte Henrici patris spectabat regnū nō fuit uocatus: ad ista: nec eius reseruatū. Sic in iure Ricardi Alfonsi & Ferdinandi non fuerunt uocati Andegauenses.

Mors Coradini nepotis friderici. q̄ ex Coradino eius filio.

Hic tantū iuris habuit i regno quā fridericus. Et gesta p Manfredū patrū spurū & p ecclesiā cū Carolo: iure friderici & Coradini si puatio friderici nō attēdit: nō iudicant.

Eleatur Regi
Apulo ne ele-
ctus in impa-
tore vnq̃ acce-
per.

Quare clemē
absuit Roma:
in qua erat rex
amicissimus.

Mores Gal-
lorum.

Trucidati fue-
runt hora vesp-
rorum.

Pace in Italia composita in Aphricā traiecit in
subsidiū sancti Ludouici fratris sui: quo ex peste
mortuo iuento: cū Tunici rege pacē cōposuit: ad-
iecto onere annui ppetui tributū.

Miratur Blondus secūda pte li. viii. uersiculo.
Non possum hoc loco. Quare Romani receperint
Carolū etiā in Senatorē: quē magistratū anno fe-
re administrauerit: suas expectans copias quę ex
galliis ducebant. Et tamen Clemēs uoluit potius
exulare Perusię aut Viterbii sicut Vrbani. præ-
decessor suus: & nō esse Romę p̄sente rege am-
icissimo. Sed Blondos responderet facile: quī secu-
laribus secularē potestatē gratiorē diceret ecclesi-
astica: Romanorū moribus oī tēpore pensatis.

Reuerfus Carolus ex Aphrica reperit regnum
Sicilię ad Petrum regem Aragonum defecisse: &
ab eo debellari. Mores enim Gallorū in Apulia &
Sicilia ut late scribit Leonardus Aretinus in hi-
storia Florentina. Et refert Archiepūs secūda pte
folio. lxx. §. ii. in tantā nauseam populos reduxe-
rant: ut longa patientia seposita: ex cōposito om-
niū populorū: certa die hora uesperorū omnes gal-
lii trucidati fuerint. Vnde cōmisso p̄lio reiectus
est Carolus ab Aragonensi ex Sicilia ad Apuliā.
Propterea Martinus quartus contra Aragonen-
sem crucem & indulgentiam plenariā publicauit.
Eadem Blondus octauo libro secūda Decadis fol-
lio. ccxi.

Petrus uero Aragonensis se accersitū fuisse dicebat: & eo audentius id regnum accepit: q̄ assererebat regnū iure hereditario ad Constantiā uxore suam Manfredi filiā: ex quo linea masculorū Friderici secūdi p̄ obitū Conradi & Coradini defecerat. Demū Carolus moritur & Neapoli sepelitur septima die Ianuarii. M. cclxxxv. ut p̄ Archiep̄m secūda parte folio. lxxiii. §. ix.

Nicolaus Papa. iiii. Vrsinus egreferens potentiam Caroli & p̄cipue quia ob Senatoriā dignitatem uidebat̄ urbi dominari: statuit ne quis Senatoriē dignitati p̄ficere: qui esset ex regio sanguine. Deinde opera Ioannis Porcharii persuasit Petro regi Aragonum ut iure hereditario uxoris suæ: cui Māfredus fuit pater: & Coradinus frater cōsobrinus regnū Siciliæ recipere anniteret̄. Sed dum Nicolaus ista molitur obiit. Successit Martinus quartus Gallicus qui Carolo fauit. hinc magni belli fomēta: in quo Martinus Petrū excomunicatū regnis priuauit: & contra eū crucem p̄dicandā & idulgētiā plenariā multa q̄ alia statuit.

In hoc graui bello moto per Petrū Aragonensem contra Carolū regē: & Carolū eius filiū principem Salernitanū. Carolus secūdus cū multis captus: carceri in Apulia mancipatur. Demum quadriennio elapso liberat̄. M. cclxxxviii. opera Roberti Comitis Artensis cōsobrini Caroli mortui: q̄ ex Gallia cū exercitu uenerat in regno.

Petrus Aragonensis.

Ius Petri Aragonensis in regno ex Friderico secundo.

Alfonso q̄ successit Joāne secūdo fuit huius

Petri atnepos i. uxor Caroli primi.

Nicolaus tertius tenuit q̄ regnū iure hereditario spectaret ad Petrū Aragonensem atraui Alfonso adoptati a Joāna secūda

Martinus successit fautor Gallorum.

Ea lege exiuit Carolus secundus carcerem Aragonensium: ut faceret q̄ Carolus de Narles alias Martellus germanus regis Franciæ renūciaret oī iuri quod habebat in regno Aragoniæ. Nā Martinus quartus indignatus contra Aragonenses dederat priuilegium regni Aragoniæ illi Carolo de Narles. Et pro cautione promissionis dedit Carolus pro obsidibus tres ex suis filiis. Tamen nō potuit seruare promissa. Hæc excerpta ex Archiep̄o tertia parte folio. lxxiii.

De his ita scribit Blondus. Carolus rex Neapoli appulsus: ciuitate cōfirmata quam repperit turbantem: In Apuliam se cōtulit copias inde nauigiūq̄ cōtractatur⁹ quo in Siciliā transportaret exercitum: sed febre correptus interiit. Regnū id conseruatum est Carolo secūdo in Aragonis carcere agenti: diligentia Cardinalis legati.

Philippus filius regis Franciæ Comes Attrebatensis ad regni custodiā accelerare iussus est: quē e galliis pauca copiæ secutæ sunt. Nam plurimis indigebat pater ad destinatū in Aragonia regnū Martinus enim Pontifex id regnum cōcesserat filio primogenito. Interim Martinus suū Carolum sequens morit⁹. Et succedit Honorius quartus Sabellus qui ex cōmunicationē a Martino quarto factam in Petrū Aragonensem: Fernandūq̄ & filios ac Constantiā uxorem inouauit. Blondus.

Caput. xviii.

Honorius quartus
fautor gal-
lorum.

CAROLVS secundus Caroli Siciliae regis filius defuncto patre: hoc anno successit in regno patri adolescētulus: & regnauit an. xxv. Quinto āno regni sui cū Hungariae rex sine prole decessisset: ex hereditate uxoria ipsius regnū accepit: & Carolo primogenito suo concessit. ¶ De bello inter istū & Dōgianū regem Aragonie q se uocabat regē Siciliae scribit Archiepiscopus tertia pte folio. lxxvii. iiii. col.

¶ Ex Carolo primo defuncto solus dictus Carolus superstes fuit. Ipse. xiiii. filios habebat ex Maria uxore sua filia & hērede regis Hungariae. No uem mares & quīq; femellas. Notiores fuere septē Primus fuit Carolus Martellus q postea fuit rex Hungariae: Pater Andree q successit i regno Apuliae Roberto hui⁹ fratri: & occisus a Ioāna. Et Ludouici regis Hūgariae. Secundus Aloisius seu Ludouicus: q fuit ordinis minorū & epūs Tolosanus demū canonizatus. Tertius Robertus dux Calabriae qui patri in regno successit. Quartus Philippus princeps Tarēntinus pater Ludouici mariti Ioannae reginae Roberti neptis. Quintus Raymū dus Berēgarii: qui debebat fieri comes Prouinciae Sextus Ioannes princeps Amore. Septimus. D. Petrus Comes.

¶ Philippus rex Franciae fili⁹ sancti Ludouici regis cū magno exercitu uenit ad iuuandū Carolū secundū contra Petrū Aragonensem anno. M. cc.

Martin⁹. iiii.
M. cclxxx. ij.

Carolus. ij. fili
lius Caroli.

Gallus

Mors Petri
Aragonensis.

Pax inter Gal
los & Aragonē
ses.

Latius paulo
post.

lxxxv. & cōmisso magno prēlio ad radices mōtiū
altissimorū qui sunt in cōfinibus Cathalonie. Pe-
trus uulneratus reuersus ad uillā francā obiit: ut
late Archiepūs. ii. pte fol. lxxiii. Deinde anno dñi
M. cclxxxvi. fili⁹ eius rex Aragonū coronat⁹ fuit
ab Honorio quarto de regno Sicilie secundū Ar-
chiep̄m ibidem folio. lxxiii. ca. v.

TEMPORE Nicolai quarti qui successit Hono-
rio. iiii. & p̄cessit Celestinū tertiū: Pax constitu-
ta est inter Aragonēs & Gallicos reges. Rex enim
Carolus. ii. p̄misit impetrare suis sumptib⁹ a Pō-
tifice q̄ Iacobus Arago institueret feudatari⁹ Tri-
nacie sicut fuerat Carolus genitor suus. Quod si
triennio nō impetrasset: carcerē unde dimittebat
redire p̄misit. Deditq; filios sponsionis seruandæ
obsides: uidelicet Carolū: cui postea Martello: re-
gi Hungariæ: fuit cognomentū. Et Ludouicū or-
dinis minorū: qui postea a Bonifacio octauo cano-
nizatus est. Ex Blondo folio. ccxiii.

¶ Nicolaus. iiii. die. xxviii. Maii in festo Penthe-
costes. M. cclxxxix. coronauit Romæ Carolū secū-
dū filiū Caroli primi regis Siciliæ. Nā liberat⁹ a
carcerib⁹ Aragoniæ ueniēs ex Frācia & honorat⁹
ualde Florētiae ad urbē applicuit & cū magno ho-
nore recept⁹ a Nicolao. iiii. q̄ fuerat ordinis mino-
rū: patria Esculan⁹. & posuit sup caput ei⁹ coronā
regni Siciliæ & Apuliæ cum magna solēnitate &
gaudio: & collatis sibi multis iocalib⁹ & munerib⁹

ab ecclesia: ac etiā subsidiis decimarū ī adiutoriū
ad recuperandā Siciliā: postmodū inde recedens
regnū ingressus est. Hæc Archie. iii. pte fo. lxxvi.
¶ Nicolaus papa Carolū regno honestaturus: qđ
paterna successiōe habitur⁹ erat: appellauit eū re-
gem utriusq; Siciliae. Quod cū audisset Iacobus
Arago frustrat⁹ spe quā cōceperat in fœderib⁹ cū
Carolo (ut dictū est) iētis: illū bello agitare insti-
tuit: & classe ingēti p tumultūeducta ī Italiā na-
uigās Caietā obsedit. Carol⁹ coactus fuit uires cō-
trahere: q̄ in ea regni nouitate dissipatæ erāt. Sed
Odoardus Angliæ rex q̄ primā inter eos pacē cō-
stituerat: iterato rem cōposuit: & Carol⁹ cōsentiē-
te Pōtifice sponsiōes primo factas se intra biēniū
seruaturū repromisit. Ex Blondo folio. ccxvi.

¶ Anno deinde salutis. M. ccxcviii. tpe Bonifacii
viii. Carol⁹ prædict⁹ dedit Iacobo Aragonēsi præ-
dicto regi Siciliae Blancā secundā filiā: & ipse di-
misit Carolū Martellū & Ludouicū postea factū
quos ut ē dictū tenebat obsidebāt. Dedit etiā Lio-
norā tertiā filiā ī uxore Friderico Aragonēsi fra-
tri Iacobi titulo etiā regni Siciliae eum ornando.
Ex Bondo folio. ccxvii.

¶ Ad hæc tpa & psonas. Sic etiā sūmatim colligi-
tur ex Archiepō. iii. pte historiæ fo. lxxxv. §. v.
Anno. M. cclxxxv. Opera Bonifacii papæ octauī
Pax facta est inter regē Aragonū & regē Carolū:
hoc modo secundū Cronicā Florentinā. Mortuo
Anso rege Aragoniæ Dongianus eius germanus

Qui supra appellat Iacobus: qui se fecerat coro
nari de regno Siciliae: & illud possidebat. Quasi
uit pacē ab ecclesia quā spreuerat: & a Carolo tūc
secūdo rege Apuliae ita cooperāte Bonifacio. Pa
ctum ut Dongianus duceret uxore Caroli: dimit
teret Sicilia: relaxaretq; obsides datos in Arago
nia a Carolo: Robertum: Raymundū & Ioannē.
Carolus ecōtra auctorizante Bonifacio p̄misit q̄
Carolus Martellus germanus regis Franciae renū
tiaret iueſtiturā quā de regno Aragoniae dederat
sibi Martinus quartus. Ad quod facilius fiendū
dedit ei Carolus comitatū Andegauiae: & filiā in
uxorem. Et ipse Carolus rex Apuliae accessit in
Franciā: & rebus sedatis: filios eduxit de carcere
Aragonensi. Reuertēs Neapolim iuenit Floren
tiae Carolū Martellū filiū suū: creatū regē Hun
gariae cū magna pompa: mansitq; ibi diebus. xx.
honoratus ualde: mox Romā cū filiis ueniens: ha
bita sup̄ prāmissis cōfirmatiōe apostolica reuer
sus est Neapolim. Dongianus dimissa Sicilia re
uersus est in Aragoniā: & de illo regno fecit se co
ronari. Accidit q̄ cū Carolus rex Apuliae uellet
possessionē Siciliae iuxta cōuenta reperit (nescit
an culpa Dongiani uel Pontificis) q̄ Fridericus
germanus Dongiani sibi Siciliam usurpauerat.
Fratres illi mox citant a Pōtifice indignato. Don
gianus cōparet ducta secū Cōstantia matre: & fi
lia Manfredi regis Siciliae de facto. Purgauit se i

premissis Dongianus adeo q̄ papa eū instituit re-
gem Aragonū: uexilliferū ecclesiæ in mari: & re-
gem Sardinia si eā liberaret a Pisanis. Rex Caro-
lus omnē iniuriā ei remisit.

Fridericus in Sicilia intrusus: inouauit quædā
multa feritate. Anno. M. ccxcviii. Carolus iuit cū
classe adiutus a Dongiano in Siciliā cōtra Frideri-
cū. Capti Siculi: & ipse Fridericus qui aufugit
ab ipsis: & Carolus nō habuit Siciliā. Postea in fi-
ne eiusdē anni Philippus princeps Tarenti filius
Caroli secūdi cū classe & exercitu inuasit Frideri-
cum: quē debellauit & cœpit: ut p Archiep̄m ubi
supra folio. lxxxii. §. iiii. in fine.

MORTVO Iacobo Aragonēsi genero Caroli se-
cundi Gallici: Cuius etiā frater Fedricus Lionorē
filiā eiusdē Caroli habebat uxorē. Robertus fili⁹
Caroli & Calabriae Dux iussu patris in Siciliam
traiciēs: Cathina urbe potitus est. Et Philippus
princeps Tarentinus Federici frater cum potenti
classe subsecutus. Verū Siculi ueteri odio gallici
noīs pro Aragonensi tenentes: naues plurimas ar-
mauere. Et primo classem quā Robertus omiserat
facile occuparūt. Deinde Philippi classem cū ipso
interceperūt: Philippo Panhormi carcerato. Ro-
bertus relicta Cathina in ciuiū potestate i Italiā
rediit. Et Federicus Arago frater Iacobi & sororis
Roberti & Philippi ex Hispania cōuocatus Sici-
liam obtinuit: & paulo post pene omnē Calabriā

M. ccxcix.

Federicus Ara-
go Siciliam &
pene omnē Ca-
labriā obtinuit

d

Ex Blondo folio. cc. xvii.

CAROLVS Valesius anno secūdo a Iubileo tpe Bonifacii. viii. ut erigeret rem cōsobrini regis le- cūdi Caroli Neapolitani: Cōtulerat se ex Hetru- ria in Apuliā cum copiis oībus: Nec id displicuit Bonifacio pape: postq̄ deciderat de spe auxilii re- gis Franciæ. Et Valesius i Calabriā ducēs prēdā aīaliū igentē abegit: sed neminē habuit obuiū re- sistētē. Federicus enī nō ausus cōgredi prēlio: pa- cis primus mentionē fecit: quē in hūc modū cōsti- tuta est: Redditis nāq̄ urbib⁹ & oppidis de Italia captis: & captiuis hinc inde liberatis. Permissus ē Federicus Aragonēsis q̄diu uixisset Trinacriam possidere: Ita iure iurādo spōdentib⁹ gallicis rege Carolo filiis & Valesio. Ex Blōdo folio. ccxxviii.

¶ Aliter narrat hoc Archieps. iiii. pte folio. lxxxv s. xvi. Dicit enī q̄ Federicus uidēs se iparē Caro- lo: i pediēdo uictualia adeo fatigauit eū q̄ coact⁹ fuit Carolus recedere sine honore & p̄ minori eru- bescentia Caroli facta est pax simulata uidelicet q̄ Eleonora filia regis Caroli daret in uxore Fede- rico: & rex & ecclesia iuuarēt eū in acq̄sitione alte- rius regni: quo facto traderet Siciliā Carolo: q̄ si reginā ei nō posset acquiri: teneret Siciliā noīe do- tis: Et post mortē suā & filiorū dimitteret Siciliā Carolo regi & posteris: filia sine cōuentiōe despon- sata est: alia promissa euanuerē. Rediit Valesius Neapolim: subinde in galliam honore uacuus se

eundum Archiepiscopum.

¶ Obiit Carolus secundus rex Apuliæ Anno. M. cccix. fuit ualde liberalis & graciosus ita ut dice-
retur alter Alexander: & si in munificentia: sed non
in arte bellandi & industria aut fortuna similis:
Et in senectute sua effeminatus: posuit maculā in
gloria sua libidine uictus. Successit in regno Ro-
bertus primogenitus eius tunc dux Calabrię: qui
cum magna comitiua Baronū per mare transiuit
in Prouinciā exinde ad Clementē quintū a quo
coronatus fuit corona regni Sicilia & Apulię: ac
etiam dimisit ei debitum quo tenebatur pater ei⁹
& auus ecclesię in subsidio eis prestito in bello cō-
tra Siculos: quod erat trium miliū unciarū auri.
Archieps. iiii. parte folio. xciii. §. primo.

¶ Caput. xix.

ROBERTVS CAROLI secundi Sicilię
& Apulię regis filius patri successit: &
regnavit ānis. xxxiiii. Rex multorū scri-
ptorū laudibus celebratus: quoniam nedum rei
militaris peritia: sed multarum scientiarum orna-
mento uere inclytus. Regni titulis a Clemēte pa-
pa in Auinione susceptis. Profectus est ex galliis
ad Pelaguram Bononię legatum: qui curam Fer-
rarię tumultuantis ei demandauit. Misit deinde
Ioannē fratrem ex Neapoli Romā ut inde expelle-
ret Henricū septimū impatorē: quia totam Italiā
sua tyrānide turbabat. Coactus Henricus abire:

Clement. v.
M. cccx.

Robertus

Gallus

Robertū reum lese maiestatis fecit: & nō citatū re-
gno priuauit: quā sniam cū inde secutis Clemens
in cle. Pastoralis de re iudicata irritā declarauit.
Hic Robertus Genuę Sauonę & quūdā aliarū
urbiū dominiū habuit opera Guelforū. Demum
nullo filio superstitute moriēs: regnare p̄cepit An-
dream ex Carolo Martello fratre rege Hungarię
natū nepotem: licet Ioāna nata ex Carolo filio Ro-
berti a Florentinis (ut est dictum) olim uocati re-
gnum administrauerit ut sequitur.

¶ Dolens Petrarca de morte Roberti potissimū
quia successit regina iunior & nepos adolescens:
post deplorationē ita scribit epistola prima quiti
libri. Ita me reginę iunioris: nouiq; regis adolescē-
tia: Ita me reginę alterius ætas ac p̄positū: ita me
tandē territant Aulicorū ingenia & mores: Men-
dax hic utinā sim p̄pheta. Sed agnos duos multo-
rū custodię luponū creditos uideo: regnumq; sine
rege. Nā quid ego eū qui ab alio regit regem di-
cam: multorūq; seuitiæ expositum?

¶ Robertus nouū Pontificē salutaturus Auinio-
nem accessit: recedens a Pistorio quā terrā cū Gi-
bellinis obsederat: ut eā ab oppressione Guelforū
liberaret. & Cardinalis legat⁹ Pelagura nūcupat⁹
sub censurarū interminatiōe eos amouit.

¶ Petrarca appellat Robertū serenissimū regē &
unicū decus ætatis suę Epistola secūda. iiii. libri i
qua ostendit eū fuisse uerū regem: omniaq; regio

nomini necessaria in eo fuisse.

Bella in Italia inter Gibellines p quibns Ludouicus Bauarus i imperio intrusus & Galeacius uicecomes & Guelfos p quib⁹ Ioānes. xxii. Robertus & Carolus filius & Florentini.

Anno. cccxviii. Robertus iuit Ianuā in auxiliū partis Guelfæ contra Orientales & Spinolas exules: & cōmisso sepius prēlio: domuit exules: & iuit ad Ioannē papā: postea eo absente iterū exules plura inouarūt: sed tandem ope etiā gentiū regis exterminati sūt. Archieps tertia pte folio. xcix. §. ii. .iii. & .v. extendens multorū prēlia pro habēda Ianua: & postea de Mediolano etiā a Roberto desiderato.

Dum Castrutius tyrannus Lucensiū premeret Florentinos ex Pescia postularunt a Roberto ut eis daret Carolū filium i dominū: quod factū est: Paulo post & Castruti⁹ & Carolus fœlicitate Florentinorum obiere.

Anno. M. cccxvii. finita treugua inter regē Robertū & regē Sicilię Federicū. Robertus cū classe & exercitu pfectus est in Siciliā: & in. xv. diebus multa deuastauit & occupauit in regno. Federic⁹ latuit semp in castro Gianni. Vnde Sicilia maius damnū passa a Roberto q̄ a Carolo primo uel secūdo: & si cōtinuasset per annū subigebat Siciliā. Ioānes papa. xxii. iussit Roberto ut faceret inducias quinquēnales: paruit domino suo: data ciui

d ii

tate Rhegii & aliis terris i depositū pape. Tandē
in dominiū Roberti cōquerente frustra Federico
deuenerūt. Archiepūs tertia parte folio. xcviij.

¶ Anno. M. cccxxxiii. ad finem pōtificatus Ioan-
nis. xxii. Mutata est Italię conditio. Nam quibus
Papa & rex Bohemię amici essent: his Robertus
rex & Florētini aduersabant: nullo Guelforū Gi-
bellinorū ue discrimine. Roberto cōiuncti contra
ecclesię Scaligeri: Gonzage: Carranēses: & Esten-
ses: quos omnes Ioannes. xxii. excōmunicauit. Blō-
dus. ix. libro secūdę decadis in principio.

¶ Gesta Roberti contra Henricū: quē Archiepūs
appellat septimū: late ponit Archiepūs. iij. parte
folio. xciii. Inferens quicquid etiā cum filiis suis
egit in Tuscia p Florentinis. Late etiā ponit Blon-
dus. ix. libro secūdę decadis folio. ccxxi. cū pluri-
bus sequentibus. Et Leo Aretinus in historia Flo-
rentina libro quarto & quinto.

¶ Caput. xx.

ANDREAS filius Caroli Martelli Hū-
garię regis: mortuo hoc āno Roberto eis
patruo filio Caroli secūdi sine uirili se-
mine: accepta Ioanna ipsius Roberti regis ex filio
nepte in uxorem. Post socerum & patruū suū re-
gnauit in Sicilia & Apulia ānis tribus. Sed Ioan-
na post trienniū cognita uiri secordia: consentien-
tibus agnatis eius qui regno inhiabāt: Andream
ipsius uirum & consobrinum per insidias laqueo

Clemens. vi.
M. cccxliij.

Andreas Hun-
garus nepos
Caroli secūdi.

Ioāna regina
prima.

Die finita li-
nea recta mas-
culina Caroli
pmi regis Apu-
lie.

interimere fecit. Et alteri consobрино nupsit uidelicet Ludouico olim filio Philippi Tarētini principis fratris Roberti. Remansit Andree supstes. filius Carolus cognomēto paruus dictus: de quo infra ca. xxii. Ludouicus uero Hungariæ rex & ipsius Andree frater ita scripsit Ioannæ. Ioanna: inordinata uita præcedens: retentio potestatis in regno: neglecta uindicta: & excusatio subsequens necis uiri tui probant te fuisse participem & consortem. Vnde Ludouicus cum paratissimo exercitu ad ulciscendā fratris necem in Italiam uenit. Et primo Sulmonēses resistere ausos seueriter domuit. Subinde septēnale bellum regnū illud multis contentionibus attriuit.

¶ Ludouicus recepto Sulmone omni regno facillime est potitus. Ioanna enī & Ludouicus Tarentinus uir suus fuga sibi a principio cōsulentes: in Prouinciā se receperant. Relicto ad custodiā regni Neapolitani Dirachino filio comitis Grauiensis fratris germani regis Roberti quē Ludouicus rex Hungarus cū omni præsidio a Ioāna relicto captum capitali supplicio affici iussit. Ludouicus tertio mense aduenerat: in Hungariā reuersus est territus a peste quæ totam Italiam triennio attriuit: ita ut ex centū quibuslibet. x. supstiterint. Reliquitq; in præsidium regni Hungaros. Blodus decimo libro secundæ decadis fo. ccxxxvi. ¶ Roberto regi erant duæ neptes ex Carolo filio

qui antea a Florentina expeditiōe reuersus adoles-
cens obierat. Et Carolus Martellus frater Rober-
ti rex Hungariæ habuit filium etiā nomīe Caro-
lum. Obiit Carolus filius uiuente Carolo patre:
superstitibus Ludouico & Andrea filiis.

DE HAC IOANNA PRIMA seriose scribit
Poggius in libro de uarietate fortunæ: Cuius di-
cta sic sūmari possunt. Ioanna regnum paternum
nulla uirili prole superstitē sola tenuit: sūma om-
nium uolūtate. Andream prolem regiam uirum
suum ex Hungaria accitum: morte affecit. Terri-
ta deinde impetu Hungarorū qui ad ultionē mor-
tis uenere primo Florentiam. Inde in Prouinciam
aufugit: Illis abeuntibus: restituta: fortunam se-
cundā ad extremam usq; ætatem experta. Regnū
tenuit summa pace: supra prudentiam muliebrē:
adeo ut nullo unq; tempore floruerit sub rege ma-
gis. Urbanus ut eam deprimeret: mouit Carolū
principem Dirachinū: regia ortum stirpe: qui ex
Hungaria in Italiam uenerat: & Aretinū per inte-
stinam seditionē occupauerat: Prelio in regno cō-
misso: reginā captam annis confectā: puluillo ori
superiniecto ad mortem compulit.

¶ Erat Urbano nepos noīe Butilus nulli⁹ neq; uir
tutis neq; consilii: quē extollendi cupiditate Pōti-
fex cæcus cōuenit cū Carolo ut ei ptē regni pmit-
teret. Cūctantē regē Pōtifex nouo bello turbauit

paruis copiis: nec ad ibelle oppidū oppugnandū
aptis: quas Carolus apud Nuceriam parua obli-
dione contundit. Inde Carolus regno Hungariæ
potitus: dolo magni Comitis reginæq; superstitis
in cubiculo gladio occisus. Exultasse ferūt Vrba-
nū ad nuntiū mortis: cultrūq; quo ictus fuerat ad
se delatū recenti sanguine respersum auidissime
inspexisse. Si Carolus diutius uixisset sapientiā
Roberti equaturus erat. Reliquit Carolus Ioānā
& Ladislaum filios: ad hūc cū ancipiti diutius for-
tuna tandē regnū peruenisset: sorore Ioannā ui-
duā cū in fata cōcederet: heredem (nā ipse caruit
liberis) reliquit. Poggius.

¶ Caput. xxi.

LVDOVICVS filius Philippi p̄ncipis
Tarentini filii Roberti & Ioānæ etiā Ro-
berti regis neptis: maritū postq̄ obtinuit
regnū Apuliæ contra Ludouicū consobrinū Han-
gariæ regē. Noīe Clementis papæ Neapoli inun-
ctus: regiā potestātē hoc āno accepit: & regnauit
ānis. xxvi. Et suscepto regno pacē cum Hungaro
renouauit. Ioanna autē regina in beniuolentiā si-
gnum Auinionensem urbem quæ sui patrimonii
erat: Pontifici uendidit. Et ei p̄ pretio remisit Pō-
tifex tantūdem quod ipsa ex feudo Apuliæ debe-
bat: quantum ipsa Auinionensis ciuitas ualebat.
Blondus folio. cc. xxvii.

¶ Cū Clemens. vi. Ludouicū Tarenti principē co-

Idem Clemēs
M. ccelij.
Ludouic⁹ ne-
pos ex fratre
Caroli secūdi.

Callus

Auinionensis
ciuitas ab ec-
clesia cimitur.

Ex sequentib⁹
inferri pōt Lu-
douiū prede-
cessisse Joāne.

Urbanus. vi.
M. ccc. lxxi.

Carolus. iij.

Ex Gallis

Filius Andree
occisi a Joana:
ut in historia
Hungarica.
98.

Joanna prima
adoptavit Lu-
douicu Ande-
gauensem.

Mors regine
Joanne.

rona regni Neapolitani insigniri fecisset. Pax cū
Ludouico Hungarię rege cōsobrino renouata est
De qua re Petrarca ad Philippū Caualicē ep̄m
ita scribit. Rex Siculus dilatū diadema recepit.
Interq; eū & Hungaricū regnatorē pax nūc eter-
na cōuenit.

¶ Caput. xxii.

CAROLVS nepos Ludouici regis Hū-
garię quæ (ut est dictū) pestis in Hun-
gariā remiserat. Ortus regio genere ex
Carolo primo qui Manfredū superauit. Vocatus
fuit ab Urbano ex Hungaria cū exercitū cōtra re-
ginā Ioannā Tū quia ipsa fauebat Clementi. vii.
anticapæ: Tū quia dicebat adoptasse in filiū Lu-
douicū Andegauensem quondā regis Francorū fi-
lium. Cognouerat Urbanus quātus esset Carolus
in re militari cū olim in bello Teruisino p̄ Hun-
garis contra Venetos strēnue se gessisset. Veniens
itaq; in Italiā cū octo milibus eq̄ibus Hungaris
terrui Florētinos: & acceptis ab eis. xl. milib; nū-
mum auri: Pontificē mox Neapolim petiit: & mi-
rabili uictorię cursu capta regina & ducibus ei⁹
superatis: regnū obtinuit: Postea reginā interfecit.
Regnauitq; ibidem annis quattuor.

¶ Anno deinde sequēti Ludouico hungarię rege
nepote Roberti ex filii filio sine liberis defuncto:
Procures Hūgarię ne reginę subessent Carolū ac-
cersiuerūt: qui magna populorū grā coronat⁹: nō
multo post dū cōuentū celebraret: reginę dolo in-
terfectus est. Anno. M. ccc. lxxv.

VRBANVS Pōrifex ut gauderet portiōe ſœlici
ratis regni a Carolo capti: cū tota curia Neapolī
ſe cōtulit: oſtēditq; ea uera eſſe quę ei a princ: pio
Cardinales obiiciebāt: q; etſi eſſet hō acerrimi in
genii: tñ tantę puicacię eſſet ut durus & ruſticus
ac nemini amabilis: nemini gratioſus eſſet. Mox
enī nepotē ſuū creati Capuę principē a rege con
tendit: qđ cū uellet uiolēter obtinere: rex ei phi
buit adhibitis cuſtodib; exitu urbis & palatii. Pō
rifex tamē obtinuit a rege q; ppter eſtatis cauma
ta habitaret Nucerię. In quo loco preſidio cōmu
nito ingentē turbā Cardinaliū creauit. Septē etiā
ex ueterib; carceratis: quos diceret coniuraſſe ad
uerſum ſe cū rege & antipapa. Citauit etiā regē
ut ad ei; priuationē pcederet. Rex autē ut facili;
(ſicut ipſe dixit) reſpōderet: Cōtractis copiiſ Nu
ceriā circūſedit. At Raymundus Baltianus gente
Vrſinus Comitſ Nolani fili; q; poſtea fuit prin
ceps Tarentin; Urbanū cū curia ad mare pximū
deduxit: ubi triremes Genuenſiū aſſuerunt: & dū
Pontificē uehebāt: ex ſeptē Cardinalib; Nucerię
captis: quinq; ſaccis iuolutos in mare demergi cu
rauit. Romāq; reuerſus. xxix. Cardinales creauit
p maiori pte Neapolitanos. Blondus fol. ccxlviii
Et Archiepſ. iiii. pte fol. cxxxiii. §. xii. Poſtea pri
uationē Caroli factā ab Urbano Bonifaci; .ix. re
uocauit: ut ca. pximo. uerſiculo. Ladislaus ado
leſcentulus. ¶ Caput. xxiii.

M. ccc. lxxij.

Alius Ludouicus
huius Ludouici
filius paulo post in Gre-
gorio. xij. et Ale-
xandro quinto

VDOCVS Andegauensis dux & Fran-
corū regis frater: Caroli predicti inimi-
cus: Adoptatusq; a regina Ioāna: uenit
in Italiā cū .lv. milibus Gallorū contra Carolū: &
ut Urbanū Pontificē deiceret: apparatus formi-
dabilis: expectatio ingens: Bernabonus Mediola-
ni domin⁹ Ludouico fauebat. Urbanus papa Ca-
rolo: Florentini mixti. Tandem in Hetruria erū-
pens Ludouicus: cepit & diripuit Aretiū: bien-
nioq; conatus Carolū ī Apulia debellare: interiit.
Galli sui Aretiū uendidere Florentinis p. lx. M.
Et Andegauēses soli & prope nudi potius q̄ iner-
mes mendicata hostiatim ad uictum stipe longi-
tudinē Italiā sunt emensi. Late Archieps. iiii. pte
folio. cxxxii. s. de transitu Gallog. Et Blondus. x.
li. secūda decadis folio. cc. xlviii.

Urbanus anno uno Genuæ acto Lucam se con-
tulit: & semestre ibi acto: per Pisanos & Senenses
Perusiā se cōtulit. Egit uero in ea paucos menses:
q; desiderio teneret Neapolim repetendi: statum
euerurus Ladislao admodū puero: & Ioānæ soro-
ri: ad quos regnū Caroli patris hæreditate perue-
nerat. Fouebāt enī Urbano maximā spem si acces-
sisset: multi procures soliti studere Ludouico An-
degauensi: ut propriæ regis utilitati cōsulerent: q̄
q; Pōtifici afficerent. Sed magna usq; fide Caieta-
ni: pueris seruatis regnum quoq; seruauit. Vnde
Pontifex Ferentinū usq; delatus: cū nullas rebel-

liones intellexisset fieri ab his quæ ita pmiserant:
quia pueros superstites metuebant: Romā uenit
nouos: ut est dictū: Cardinales creans: & curia re-
pleta Banderesii quieuerūt. Blondus folio. ccxlix
decimi libri secūda decadis.

¶ Caput. xxiiii.

ADISLAUS Caroli regis i Hungaria
necati filius: hoc anno in Apuliæ regno
successit: & regnauit annis. xxix. Venit
ex Hungaria ubi res prospere nō succedebant ad
Italiā: & opera Alberici Comitis Cunii regnū in
integrū redēgit. Et ob magnā rerū prosperitatem
duce prudentia factus est omnibus etiā Pontifici
formidabilis.

¶ Vigesimo anno sui regni Ladislaus sub specie
amicitiæ Romā uenit. De hoc late Platina i Inno.
vii. Et Archieps tertia pte fol. cl. Et plenius Leo-
nardus Aretin⁹ qui interfuit: epistola sexta. Supe-
rioribus diebus zc. Et cōcitauit Romanos ut con-
tra Innocētiū. vii. arma sumerēt: quare. xi. ex Ro-
manis leuitate Ludouici nepotis Innocentii occisi
sunt. & Innocētius timore Romanorū cū curia Vi-
terbium aufugit.

¶ Iterū pontificāte Gregorio. xii. p eius absentia
rex Romā occupauit. Et Pontifex illum regni ti-
tulo priuauit. Et Ludouico filio Ludouici Ande-
gauensis filio regnum concessit.

¶ Postea tpe Ioannis. xxiii. Neapolitani: ad eo a

Idem Urban⁹
M. cclxxxv.

Ladislaus Hun-
garus.

Prinatio La-
dislai & cōcessio
facta Ludoui-
co Ludouici
Andegauen-
sis filio.

Uendita Cor-
rona.

Bonifaci⁹. it.
M. cccclj

Huius causas
clari⁹ pontis Ar-
chieps vt statim
sequitur.

Seuerinates

Plura de La-
dislao nō nar-
rat Blondus:
Sed in. ij. de
cade libro pri-
mo continuet
gesta Joāne re-
gine scēde soror-
is Ladislai.

militibus ecclesie pfligatus fuit Ladislaus: ut ali-
quādo dixerit: q si hostis prudentia uti sciuiſſet:
totius regni poteſtatē ei accepisset. Varia deinde
inter regē & Pontificē fortuna. Rex Cortonā uen-
didit Florentinis. Cūq; eos domare conſtituiſſet:
morbo corrept⁹ Neapolī rediit: ubi dolo cōcubine
in actu uenereo uenenatus obiit. Supplementū.
LADISLAUS adolescentulus filius Caroli per
Bonifaciū reſtituit ad regnū paternū occupatū a
tyrānis & a populis q Ludouici Andegauēſis par-
tes ſecuti fuerāt. Et qā occupatores tā urbis Nea-
politanae q ceterarū partiū regni initebant priua-
tioni: quā fecerat Nuceriae Urban⁹. vi. ob delictū
Caroli: ut ſupra. c. pximo. Ideo Bonifaci⁹ eā pri-
uationē abrogauit. Et curauit Ladislauū coronari
in Caieta p manus Cardinalis Florētini. Soli enī
Caietani Ladislao & ſorori Ioāne fide cōſtantiffi-
me ſeruauerāt. Blondus ad finē ſecūdae decadis.
¶ Et ſubdit folio ſequēti q dū rex Ladislaus obſi-
dione premit recipiq; Iadera: audiuit Neapolita-
nos cōiurationē cū qbusdā regni procerib⁹ iniſſe
& populos pēdere ad rebellionē: quare Iadera Ve-
netis quorū pluries fuerat uendita: Neapolim re-
diit: & neminē i regno eſſe pmiſit: qui uel oppidi
aut arcis dñatū. Et cū multos patria eiiceret pñci-
pes uiros: tū i Seuerinates familiā crudeliſ aniad-
uertit: quorū primores capitali iudicio ſūt affecti.
¶ Anno. M. ccccliii. mēſe Iulij pfect⁹ eſt Ladislaus

laderā cū magna comitiua: q̄a maior ps p̄ccerū
Hūgarīa repudiauerat Sigisūndū filiū Caroli
imp̄atoris & germanū Ladislai regis Bohemorū
depositi ab ip̄io. Et p̄ceres q̄ Ladislāu uocauerūt
obuiātes fecerūt eū coronari p̄ ep̄m Strabonēsc̄m:
ad quē de more spectat talis coronatio. Cum autē
p̄m̄isisset Comitē Tricaricū de scō Seuerino cū
lāceis.ccc. ut regni possessionē caper̄: reperit mu-
tatā Hungarorū sn̄iam q̄ malebāt Sigisūndū
& ad idē se flexerūt qui Ladislāu uocauerāt & ita
deceptus recessit. Archiep̄s.iii.pte folio.cl.

CANNO.M.ccccvii.cū Ladislaus i Apulia ob-
sideret ciuitatē Tarentinā: in qua dñabat ducissa
olī uxor Raymūdelli de Balzo cū filiis suis Comi-
tib⁹ Litii. Post multa p̄elia eā duxit uxore: cū fi-
liis Tarentū accipiēs. Hęc uocata regīa Maria: q̄
lōgo tpe regi supuixit: ad sua reuersa. Aliā prius
habuerat uxore filiā regis Cypri: quā dī uene no
extinxisse: nulla ex ea prole suscepta. Veneno &
ipse in adolescentia potionatus: exenteratis mulis
calidis intromissus: malitiā uirus euicit: siue autē
ex eo siue ex alia causa quasi balbutiēs nō p̄p̄te
uerba ualebat exprimere.

LVDOVICVS de Migliorotis nepos olim Ias-
nocen. septimi: q̄.xi. Romanos trucidari fecit: re-
bellis ecclesiā & eius pastori: cū multas ciuitates
sibi usurpasset in Marchia: cernēs se insufficientē
ad resistendū ecclesiā: amicitia cū Ladislao inuit:

Ladislaus bal-
butiens causa
veneni.

Pro curius rei federe Esculum postq̄ expoliavit ei
cōcessit: In eius quasi cōpensationē rex eū Comitē
instituit Monopolii & quorūdam circa illud ca-
strorū: Sed nō multo post rex ei abstulit sub ali-
quo prētextu. Archiepūs ubi supra.

LEONARDVS Aretinus q̄ fuit secretarius In-
nocētii. vii. & Gregorii. xii. Ep̄la. xix. Quod flagi-
tas. Et. xxiii. Postq̄ alias. Scribit q̄ uacante sede
obitu Bonifacii. ix. Cōsiderauit Ladislaus q̄ Pōti-
fices q̄ tpe scismatis erāt Romę cōcesserant regnū
Ladislaui: qui uero in galliis duci Andegauensiū:
quare timens ne Gallicus eligeret in Pontificem:
oēs machinas adhibuit ad impugnandā unitatē:
Intererat enī sua ut p̄ diuisionē p̄petuā sedes Ro-
mana imbecillior maneret. Oratores itē ex gallia
instabāt pro electione: tandē electus est Angelus
nobilis Venetus Gregori⁹. xii. nūcupatus.

¶ Epistola sequēti: Scripsi nuper. Late describit
q̄ copiē Ladislai regis cū Romanis exulib⁹ Duce
eorū Ioanne cū Nicolao Colūnensibus: uia Latina
ad. xii. lapidē approquarūt urbi: erecta metu Ro-
ma ad Gregoriū Pontificē currit ille affirmat con-
ficta esse oīa. Nocte sequēti in prima uigilia mi-
lites regii intrant urbem p̄ uastē solitudinis loca.
Clamor sublatus per urbē diffūdīt: itur ad arma
Pōtifex in Castellū sancti Angeli se reduxit. Car-
dinales fuga maxime uersus Sutriū sibi cōsulūt.
Inde animi Romanorū debilitati: ea nocte hostis

superior fuit. Nec iam procul a Capitolio pugna
erat. Albescēte iā cēlo. Paulus Vrsinus cū equita
tu accurrit: & a fronte & a tergo hostes cingēs: eos
in fugam uertit: ex mēore leticia ingens. Mirat
Leonardus rei spectator: tantā mutationē tā bre
ui tpe contigisse. Fuerūt qui secūdū eū putarunt
rotā hanc rem a Pontifice de industria cōpositam
ut mentio unitatis obrueret. Promiserat enī cū iu
ramēto & uoto ante & post electionē de renūcian
do quotiens in fauorē unionis de hoc requireret.
De his etiā latius scribit Platina i Gregorio. xii.
ERAT TEMPORE huius motus Paulus Vrsi
nus in urbe ad stipendiū ecclesiæ cū mille equiti
bus. Et in hac uictoria habuit captiuos Ioannē &
Nicolaū Colūnenses. Rex autē Ladislaus cum ad
mœnia expectaret prosperū rei exitū & nullū si
gnum uideret: nō est ausus īgredi: nec ullā opem
Colūnensibus præstitit: audaciam concitati Ro
mani populi timens. Paulus autem Vrsinus qui
antea prætendens se creditorē Gregorii. lx. miliū
flore norū: & ratione stipendii: & ratiōe mutui fa
cti in coronatiōe: ideo Thuscanelā sibi usurpau
erat: nunc mense Augusti: hanc uictoriam secuti:
quas dā etiā terras habuit a Gregorio pro stipen
dio. Inde Gregori⁹ e Roma discessit pro materia
scismatis tollendi. Archiepiscopus tertia parte
folio. cl. ca. quarto i pīcipio. Et folio. cliiii. §. iiii.
LADISLAUS REX nō contentus q̄ semel peri

e ii

culo Romanorū dominiū ecclesiæ Romæ uexasset
tēpore Innocentii septimi. Et iterum pontificante
Gregorio. xii. Romā in tanto bello ciuili: deo sibi
omni tēpore resistente implicasset. Tercio idē fa-
cinus aggressus Romæ dominiū (deo nō tamē ad
multū tempus sinente) adeptus est. Nam absente
Gregorio qui ex Roma Lucā sensim petierat: se-
dere inito cū Cameracensi & aliis tyrannis Mar-
chie: & cum Paulo Vrsino qui tunc urbem guber-
nabat: habita etiā occulta intelligentia cum Colū-
nensibus & Sabellis. Posuit quattuor galeas ī fau-
cibus Tyberinis: obsessa fame Roma. Vnde Ho-
stiensēs Hostiam ei dederūt.

Zadislaua do-
minatur vibi.

¶ Romani aduertentes uarietate Pauli & aliorū
Hostiā captam: partē exercitus regii in urbē in-
troductā: tradiderūt Romam regi: qui die. xxv.
Aprilis. M. cccc. viii. magno triūpho ingressus est
Capto eodem die Capitolio ī deditionem: & aliis
fortaliciis urbis: & habitauit iuxta palatiū papæ
in habitationibus Camerarii.

¶ Paulo post detectum est q̄ Gubernator Cenuę
tractatū habebat cū Paulo Vrsino de danda Ro-
ma Benedicto papæ. xiii. Et illud forte securum
fuiſſet: nisi tempestas maris traxisset ad portū Ve-
neris. xiii. galeas Ianuensiū: quæ ex Ianua Romā
ueniebant: premissis ebullientibus: quæ postea a
Gregorio allegebantur contra Benedictum simu-
latorem optate unionis.

Rex Ladislaus capta Roma bellū mouit in He-
truria uexatis diu Senensibus & Florentinis. Sed
interuentu etiā Venetorū dimissis copiis i uariis
locis reuersus est Neapolim.

Hoc tēpore Ludouicus Andegauēsis Dux filius
ipsius Ludouici: qui descenderat in Italiā contra
Carolū regem Apuliæ patrē Ladislai: Auditis
prēdictis: & oppressione quā Ladislaus inferebat
Florētinis. Inito cū eis fēdere uenit Pisas cū quīq;
triremibus armatis: & adorauit Alexandrū papā
quintū tunc Pisis creatum: uiuentibus Gregorio
& Benedicto: declaratis ab illo Cōcilio intrusis.

Postulauit Ludouicus ab Alexādro papa cōce-
di sibi regnū Siciliae & Hierusalē: quod dicebat
sibi debitū. Pontifex habito tractatu cū Cardina-
libus: postulata cōcessit. Cū scilicet uacaret dictū
regnū: & ad ecclesiā deuolutū esset. Et quia alias
p Benedictū fuerat de dicto regno Auinione coro-
natus: nō est eis uisum congruum illud reiterare.
Mense Augusti āni sequētis scilicet. ccccix. factus
est idē Ludouicus uexillifer ecclesię: datis sibi in
signiis ad pcedendū cōtra Ladislāū inimicū eccle-
siæ cū faueret Gregorio iā ab eis deposito & Cōci-
lii inimico. Et ordinarūt q Malatesta de Malate-
stis capitaneus Florentinorū: Et legatus Bononiæ
Baldasar Cossa cū suis gentib⁹ recuperarēt Romā
Quod tandē factū est iuuāte Paulo Ursino & po-
pulo Romano: q se regi rebellarūt. Et Malatesta

Alexander. v. cō-
cessit regnū Lu-
douico Ande-
gauensi ut de-
uolutū uinēte
Ladislaio hoste
ecclesie.

Ladisslaus pro
figat ex vrbē.

Mouitur.

Berlander. v.
M. cccc.

Ludouic^{us} fili^{us}
Ludouici An-
degauensis vi-
uente Ladislao
inducitur.

nō ausus reg-
num adire.

M. cccc.
s. m. l. xliij.

cum triūpho Romæ receptus est. Paulo post Ale-
xander papa obiit Bononię.

CREATO BONONIAE Ioanne. xxiii. Anno
M. cccc. Cū ad urbem uenisset: opera Pauli Vrsi-
ni & Sforcię & Ludouici Andegauēsis quę Alexā-
der papa regem nūcupauerat: Ladisslaus pfligat.
Anno sequenti Ladisslaus rupta pace cū Pontifice
Paulū Vrsinū cum copiis Pontificis in Picentib^{us}
obsedit. Ioannes Roma a Ladislao pulsus cum co-
piis suis Florentiā uenit. Ea ęstate cū Bononię re-
sideret Ioānes papa: suspēsis omniū animis: & ad
Cōciliū se preparātib^{us}: Ladisslaus rex moriē. M.
ccccxiii. Liberata Florētia a certissimo iugo serui-
tutis: qđ breui subiisset. Successit Ladislao Ioāna
soror.

¶ Caput. xxv.

LUDOVICVS Andegauensis posthu-
mus eius Ludouici qui adoptatus a Io-
anna cū Carolo tēpore Urbani. vi. cōten-
dit. Hoc āno Pisas uenit: & cōcessionē regni Apu-
lię ab Alexādro papa recepit: q̄ confestim cū exer-
citu contra Ladislāū perrexit: & cum eo Baldasar
Cossa qui fuit postea Ioannes. xxiii. nunc legatus
de latere. Et circa Romam cū maximis copiis sta-
tiua faciens: ab urbe ultra progredi nō fuit ausus
Sed Baldasar Cossa factus anno sequēti Bononię
Pontifex. Romā pfectus opa Pauli Vrsini & Sfor-
cię Ladislāū Romanā ditionē uexantē pfligauit.

Anno sequenti Ladislaus reassumptis uiribus cecidit Ioannē prę timore exire Romā: & primo Florentiā: post Bononiā: deinde Mantuā pfectus est. Et cum Sigismūdo impatore de expellendo Ladislao conuentū habuit: Laude & Cremonę: In quibus dum insistit a cōcilio Constantiensi citatus & cōparens deponit.

¶ Caput. xxvi.

IOANNA EIVS nois secūda Ladislai regis soror: fratre sine liberis absumpto in Apulię regnū successit: & regnavit annis. xxi. Varias regina lites forti animo ferens. Multi enī reges & adoptione & armis eo regno se arguebāt digniores. Alfonsus tamē Tarraconēsis rex contra reliquos preualuit. Cuius attauus Petrus rex Aragonū cōtra Carolū primū regnū sibi uendicauerat. Hūc autē Alfonsū regina sibi in filiū adoptauerat: qui tamē paulo post eam Neapoli expulit: receptāq; etiā interdū in urbis arcibus obsedit: eius instabilitatē & mores nō iniuste domicans. Supplementū.

¶ Ioanna mortua deleri sunt. xvi. ex primoribus quos appellauerūt cōsiliarios: qui testamentū falsum cōfinxerūt: in quo ex centū & quinquaginta milibus aureorū relictis. lxx. milia pro usibus ciuitatis legata: & Renatū fratrē Ludouici (de quo paulo ante) successorem conscripserūt. Orta inter regnicolas uarietas: Aliis Renatū: Aliis Alfonsū uolentibus. Aprutini illi se uouent: quē Pontifex

Ioannes. r. i. h. 29. cccxiiij.
Ioanna regina secunda.

Inchoante Cōcilio Constantiensi.

Petr^{us} rex Aragonū Attauus Alfonsi.

Joāna secūda adoptauit Alfonsū.

Renat^{us} frater Ludouici.

elegerit. Refert Pontifici Eugenio p oratores suos
populū Neapolitanū ad solū Renatū procliuiorē
Patriarcha ab Eugenio missus p scelerato habit⁹:
nō recipit. Alfonsus a factione amica uocatus: ex
Hischea insula nauigās: i Sinuessanos extensio-
ne facta copias parauit. Cui Vrsini & Colūnenses
adheserunt.

GESTA HVIVS Ioannæ latius ceteris scribit
Blondus i tertia decade libro primo uersiculo. Id
factū narraturi. Et quia uideri potest p longa in-
formatioe: ideo sūmatim excerpti capita rerū puc
etiā feci i præcedētibus: licet haclenus nullibi ita
cōtinuate institerit Blondus in historia ista sicut
in Ioannæ temporibus.

¶ Sūmatim etiā scribit pgressus Alfonsi Poggius
in libro de uarietate fortunæ folio. xlviii.

¶ Et multa colligi possent ex libro Antonii Pan-
hormitæ de dictis & gestis Alfonsi.

¶ Ioanna adepto regno Neapolitano: quod etiā
aliquādo regnū Apuliæ: aliquando Siciliae citra
farū uocat. Assumpsit in uirū Iacobum Marchiæ
Comitem ex stirpe regis Francoꝝ sed patrimonio
tenui. Ea cōditioe accitus ut regis abstineret noie
Rerū omniū imperiū penes reginā esset: postmo-
dū mutata snia regē appellari haberiq; uoluit se-
cundū Poggiū late describentē leuem eius animū
moresq; nō ferendos. Ille Sforciā carceri tradidit:
& Pādulfellū q reginā stupro ifamauerat occidit

Et de gestis istius Iannæ filia Caroli tertii regis Apulię & germana Ladislaï regis. Scribit etiã Archiepiscopus tertia pte folio. clxx. s. vi. ubi appellat eam inconstantē & parū pudicam.

Iacobus Gallos prefecit regni administrationi. Indignati multi & ipsa Ianna in nullo pretio habita: Quę tamen astu cuncta dissimulat: & marito blanditur.

Iulius Cęsar Capuanę reginā tentat de occisione Iacobi: Ianna id reuelat Iacobo cōiugi. Iulius securi percutit. Regina illi gratior & libertati datur de egrediendo ex arce: & fidem adipiscitur cū marito a se deprimendo.

Iacobus carceri traditur: Serrianus extollitur: in quem Ianna deperibat.

Ille Sforcia extinguere conat: & frustra.

Sforcia cū armatorū caterua populū hinc inde alloquit: & pro reginę statu ac honore: ac Serriani deiectione omnē mouet urbem.

Regina populū cōtra Sforciam inflāmat: unde omnis eius acies dissipatur. Ipse fugiēs bello agitat Neapolitanos.

Coacti Neapolitani obtinēt a regina Sforciam reintegrari. Qui reintegratus: Serrianū exilio dari obtinet. Et Iacobū regem ea lege restitui ut Tarentino Comitatu contentetur.

Iacobus restitutus coniurationē firmat ad exitiū Sforcie. Sforcia territ⁹ insidiis ī eū patis: curauit.

Serrianū cordi reginē sculptū reduci. Ambos pa-
riter uisa est diligere.

¶ Iacobus tandē in Galliam unde uenerat tenuis
est reuersus: ac Comes ex rege factus. Ostēdit ue-
rum esse prouerbiū uulgatū. Secundā fortunam
stulto nequaquā esse diuturnam.

Coronat Mar-
tinus Joannā.

¶ Martinus quintus oppressus a Braccio mōtione
Viterbiū infestante: Sforciam conducit: & reginā
opem ferentem coronat.

¶ Fracto Sfortia: regina cōiungit se Braccio: spre-
to Pontifice: qui indignatus pacem dedit Braccio
Et reginam regno priuauit.

Idem Mar-
tinus declarat
Ludouicū An-
degauensem re-
gem Sicilie.

¶ Et Ludouicū Andegauensem ex regia Franco-
rum stirpe regem Sicilię declarauit.

¶ Sfortia signa militaria reginē remittens: se illi
hostem nuntiat affuturum.

¶ Ioanna metu pulsa Alfonso Aragonū regem
in filiū adoptauit: quem Genuenses nō incruenta
uictoria antea uicerant bello nauali propter Bo-
nifacii Castellum in Corsica.

¶ Prēliū inter Martinū papā & Ioannā aliquot
mensibus pari fortuna durauit. Denam Branus
pacem composuit.

¶ Alfonso reginæ instabilitatē domaturus: illā
in Neapolitana arce obsedit: Quę Sfortię ope im-
plorata Alfonso fugauit & fudit.

¶ Tandē Alfonso fauore populi urbe Neapoli-
tana potit: & partē mari expositā diripuit.

¶ Regina Alfonsi adoptionē reuocauit: & Ludouicū Andegauensem a Ludouico antea regem declaratum: in filium adoptauit.

¶ Philippus Maria dux Mediolani cuncta perillustratus egreditur: & Pōtificē Martinū & Ioannā ab Alfonso obseſſam adiuuaturus: classem potentem ex Genuēsibus paratā mittit ad ora Apuliæ Caietā recepit: & oram Apuliæ in Ioannæ ditionē redigi curauit: & auxilio Iacobi Caudolæ q̄ Aragonensi militabat: & ad eos defecit: urbe potiti: & arce intrinseca quæ dicitur Capuana uiribus expugnata. ¶ Alfonsus iniuriā pretendēs a Ludouico Andegauensi qui oblatam a regina adoptionē: & oblatā a Philippo classem renuere debebat: cum classe quā ex mari infero reduceret: ex itinere deflexit ad Massiliā Andegauensi familię subiectā & eā improuise depredatus est: uasis sacris & reliquiis Valentiam delatis. Hæc Blondus licet longiori narratione.

¶ Alouisius rex Ludouici regis filius consecutus a Martino titulū regni Neapolitani cum cōsensu omniū Cardinaliū: adoptatus plus a Ioanna: studio partiū ab urbe Neapolitana submotus in Calabria secessit. Alfonsus Martino insensus: conatus est progare Concilium quod Martinus inchoare iusserat Papiæ: & ex Papia ppter pestē Senis iuxta decreta Cōcilii Cōstantiensis: & quæsiuit restitui causam Pe. Lunę Benedicti. xiii. adhuc in Pa-

f

niscalia supstitis. At Martinus periculo preuiso:
mādauit statim Cōciliū dissolui: ad aliud septē
niū differens: cōquerebat palam Alfonso prela
tum sibi a Martino Alouisium. excusabat se item
Martinus: quoniā cū Alouisius esset institut⁹ he
res a Ioanna: & ab Alexandro. v. & Ioāne. xxiii. in
regno prius cōfirmatus. ad papam spectabat seu
datarios ecclesię confirmare: nō tollere: unde se nō
uidere cur Alouisius Ioannæ suo iussu coronat⁹
legittimus hæres esse nō posset. Platina in Marti
no ad finē. Postea Alfonso in gratiā Martini rea
diit: & cū mortuo Pe. de Luna electus fuisset anti
papa Egidius canonicus Barchinonē. Alfonso
ad eum misit Alfonso Borgia qui postea fuit
Calixtus papa: & ipse Egidium ad sanitatem de
duxit: & pontificio nomine abdicato in potestātē
Martini deuenit: inde Martinus Egidium Maiori
ensem: & Borgia Valentini episcopū creauit.
Platina in Calixto in principio.

¶ Caput. xxvii.

RENATVS REX ex Franco genere na
tus: frater Ludouici Andegauēsis: quem
eodē āno uita functū: Ioāna pridē adop
tauerat: uocatus a regina Ioāna contra Alfonso
regē supiorib⁹ annis. Cū regnasset. vi. ānis ab Al
fonso superat⁹ regno deiicit⁹ & i Galliā migravit.
¶ Iterum anno dñi. M. ccccliii. Renatus rediit in
Italiā cū duobus milibus equitū hortatiōe Fran

Eugenius. iiij.
M. cccc. l. q.

Renatus

Gallia

34
eisci Sforcię ducis Mediolani & Florentinorū: Et
primo uenit contra Venetos: & iunctus Bartholo
meo Acoleo multa oppida cepit. Hyeme superue
niente animatus in Franciscū Sforciā & Florenti
nos relicto apud eos Ioanne filio in Galliā rediit:
ubi apud Massiliam reliquū uite suę in pace fini
uit. Referunt scriptores multa de hoc Renato cō
cludentes eum regem omni laude maiorem.

¶ Caput. xxviii.

ALFONSVS Ferdinandi Aragoniæ rea
gis filius expulso Renato regnavit ānis
xxii. Post adoptionē enī a regina Ioāna
lecūda delusus ipsam donec uixit bello fatigauit:
ea mortua contra Renatum mouens uniuerso tan
dem regno potitus: curru aureo Neapolim inue
ctus triūphauit. Inde Florētinis bellum sine caus
sa intulit: & re infecta Neapolim reuersus obiit:
relicto Ferdinando filio extra matrimoniū nato.
In Aragoniæ autē regno Ioannes frater successit.
BELLVM INTER Aragonensem & Renatum
Andegauensem pro regno Apulię: late describit
Blondus. vii. libro tertię decadis: permixta tamē
narratione omniū bellorum quę eodem tēpore in
Italia uiguerunt: Excerpta ex eo sūmaria quo ad
rem Neapolitanā sunt hæc.

¶ Alfonso regnum ingrediētis obiecit se Iacobus
Caudola. Philippus dux Mediolani fauebat Re
nato. Colūnenses cū complicitibus Alfonso.

Ioannes filius
Renati.

Idem Eugenius
AD. cccc. lxx.

Alfonso Ara
gonensis arce
pos Petri re
gis Aragonum
de quo supra i
Carolo primo

Et Magna classis Alfonsi uenit Caietam. Et cum
essent Caietæ Genuēses multi cū mercibus: de eo
rum prēda cogitabat classis.

Et Hoc bellum eleganter describit Pius in histo
ria temporū suorū in .vii. ultimis foliis. Et de bel
lo omni uia iuris moto p̄ Alfonsum multa respon
dit Pius Senis oratoribus suis ī oratiōe incipiētes:
De regno Sicilię cui⁹ p̄prietas zc. ubi graui⁹ iue
hit cōtra Renatū q̄ appellauit ad futurū Cōciliū

Et Genuēses solliciti de periculo suorū ī Caieta q̄
etiam moleste ferebant incrementa Cathelanorū
in Apulia. Iussu etiam Philippi potentē classem
obiiciunt Alfonso.

Et Obuiant in mari plenis uelis: & utraq; classis
bellum ardet.

Et Genuensis p̄fectus p̄ximus Cathelanis dñis
xl. stadiis nunciat se p̄ suorū salute Caietā petere:
bellum (nisi ei transitus prohibeat) nō moturus.
Respondēt reges: Nō petiturū eū Caietā: nisi ar
mis uia aperta. Mox eleuatis uelis adsunt Genuē
ses: regibus uix paratis.

Et Concatenant hinc inde triremes: uentus iuuat
genuēses: Tragula etiā ex balistis contortē: & cal
cium globi igniti: Adeo q̄ Alfonso cū tota regia
cohorte a Genuensibus capitur. In occasu ergo so
lis p̄lium dirimitur.

Et Florentini cū mira celeritate rescissent Alfonsū
captū a Genuēsib⁹ p̄ Philippo militantib⁹: illico

pacē diu ante a Nicolao Estensi tractatā : medio
Eugenio cōcluserūt: approbavitq; Philippus ui-
ctoriæ nescius.

¶ Rebus ecclīe p̄spere etiā aliūde resurgētib⁹: ap-
plicuit Eugenius animū ad regnum Neapolitanū:
Sed cū tēpus hyemis ad traducēdū illuc exercitū
resisteret: Cōtra Burgū sepulchri oppidū duxit.

¶ Genuēses quorū classica uictoria (teste etiā Se-
natu Veneto) poterat Philippum uniuersę Italiae
p̄ponere: subita rebellione ab eo recedūt: Indi-
gnati ex Alfonsi & captiuorum regū relaxatione:
quos Philippus apud se uoluit.

¶ Relaxati a Philippo p̄cipes: maiores q̄ antea
motus parauere Alfonsus uidēs se frustra laborare
p̄ Genua ad Philippū reducēda: Caietā cōcessit.

¶ Dū Franciscus Sforcia & Nicolaus Piccininus
uiderent ab assuetis bellorū turbinib⁹ quiescere:
Alfonsus in Apulia discurrit cōtra Patriarcham
Alexandrinū: alias Cornetanū: pauca utroq; di-
gna acta sunt: & castellis quibuscū a Patriarcha
expugnatis: ab Aquilanis tributū p̄ allato eis p̄-
sidio exegit. Deinde Patriarcha oībus Albetensiū
castellis direptis: Atinati oppido est potitus: pa-
tefacto securo itinere ī ueteres Cāpanos & regnū
Apuliae. Cū oīa in circuitu paterēt Patriarche: &
territō Alfonso regnicolas in sui spem erexisset:
Sublatis signis Romā rediit: siue cōmeatus & pa-
buli inopia ductus: siue quia id regnū capere no-

f ii

luerit: quod Eugenius Renato occulte pmiserat:
de quo Renatus postea cōquestus.

¶ Deinde Patriarcha uariis p Apuliā incursionib⁹
bus: depredationib⁹: & terrarū occupationib⁹ ppe
tratis. Neapolim ingenti pōpa est ingressus. Vbi
cū Isabella regina discors: ad Castra rediit: Et ad
moenia Capuē ducēs: Viso in moenibus Alfonso:
retrocessit: & apud Auerfam castrametat⁹: iūctis
secū copiis Iacobi Caudolæ: ad Sarcialā castrū se
uertit: quo potit⁹: illud pde exposuit obseffa arce.

¶ Isabella cōiunx Renati Lothoringiē ducis: qui
cū Alfonso de regno cōtendebat. Et p id tēpus i ca
priuitate Philippi Burgūdiē ducis distinebatur
ipsa cū duob⁹ paruis filiis Caietā uenerat: Ea q
presidio firmata Neapolim se contulerat. Pius in
historia suorū temporū ad finem.

¶ Patriarcha apud Beneuētū fregit principē Ta
rentinū capta pte eqtatus sui fauore Iacobi Cau
dolæ. Iterū in eū mouēs cōserto acri prello principē
cepit: Cui⁹ legionē Gabriel Vrsin⁹ ei⁹ fr̄ seruauit.

¶ Oblata fuit ea die Pontifici facultas potiunde
Apuliē. Sed qā principē Patriarcha benigne tra
ctauit: & dimisit. Indignatus Iacobus Caudola:
hostis principis: & Patriarchē molliciem spernēs
exercitū seorsum continebat.

¶ Creatus Cardinalis Patriarcha: ab Alfōso sepe
insultatus est tanq̄ uirib⁹ debiliior ob Iacobi Cau
dolæ defectionē: quem Cardinalis inimicissimis

insequēbat uocibus.

¶ Hyeme media Cardinalis Salernū cōmigrāuit quē Alfonsus adeo obsedit: q̄ uel deditionem: uel captiuitatē partā habuisset: Nisi Cardinalis inducias ipetrasset sūmo consensu Alfonsi: Cui p̄misit & Iacobum Caudolam delere: & Pontificē Alfonso Renato prēlaturum.

¶ Cōperit Cardinalis Caudolā: q̄ i ei⁹ auxiliū ueniebat: postergata idiguatiōe: qm̄ pati nō poterat Alfonsi prospera cōciliatio: cōspirāt contra Alfonso: & nocte in eū mouent: qui monitus euasit.

¶ Disrūpit mox cōciliatio Cardinalis & Caudolę & q̄sq; diuertit: Cardinalis autē Tranū duxit: ubi oppidani eū nō receperūt: Alfonso inclinati.

¶ Per hęc tpa Renatus liberatus carcere in quo multos egisset annos apud ducē Burgūdię: Neapolim se cōtulit: Cui se iunxit Iacobus Caudola: Tamē nihil ex ueterib⁹ malis hinc instauratū est.

¶ M.CCCCXL. Eugenius cū Alfonso constituit inducias unius anni. Interiit Apoplexia Iacobus Caudola. Alfonsus Auersam oppidū cepit. Renatus ad Raymundū & Antoniū Caudolā se reduxit: relicta Isabelę uxori cura sustentandi urbem Neapolitanā. Et a Neapolitanis: certisq; Apulię & Aprutii populis adiutus Copiolas instaurauit.

¶ Cardinalis Patriarcha Alexandrin⁹ alias Cornetanus in Castro sancti Angeli obiit.

¶ In regno Apulię res ad extrema reducta ē: in

ter Alphonsum multarū terrarū occupatorē: & Renatū urbis Neapolitanæ fame pereūtis possessore
¶ Renatus qui se instaurauerat in Aprutio Neapolim repetiit: obuius est Alphonfus. Cui ex ipso uiso obuians Renatus uoluit congredi: Sed Antonius Caudola prohibuit.

¶ Carceratus a Renato Caudola: mox liberatus: ecclesiæ miles efficitur.

¶ Hinc motus Eugenius misit Cardinalem Tarentinū pro pace.

¶ Alphonfus exercitū suū per oppida Neapolitana dimisit. ¶ Historia Blondi hic finitur.

Finis historie
Blondi.

Pius in historia
sua reponit.

LEGES PACIS inter Eugeniū & Alphonsum teste Pio in historia temporū suorū in hūc modū dictæ.
¶ Eugenius Pontifex Alphonsum regē Neapolitanū decernat: appelletq. Ferdinādo regis filio: cui rex post mortē regnū destinauerat: potestatem succedere faciat: Terracinamq. regno adiiciat. Alphonfus econtra Eugeniū auctoritati se subiiciat: atq. optuletur ad agrū Picerū quē Franciscus Sforzia occupauerat: uendicandū. Si quādo Pōtifex aduersus Turcos aut Aphros bellū suscipiat: rex cū classe adiuuet. Sacerdotes regnorū suorū sub concilii pretextu Basileā pfectos reuocet. Nec patiat tres ex suis qui Cardinales sub Amodeo Sabaudiensi creati fuerāt: reuertētes p Cardinalib. suscipi haberi ue. Matricē ciuitatē ducalē atq. Accumulum in Marsis oppida Romanæ ecclesiæ tradat.

¶ Ex Archiepō. iii. pte fol. clxxii. Summatim hac.

Cum obseffa esset ab Alfonso ciuitas Neapolita-
na: Tandē milites Alfonsi ingressi nocte ciuitatē
p̄ cloacam subterraneā. Renatus in castrum nouū
fugiens: cum nullum speraret subsidiū: Castrum
dedit: libere abire permissus.

Sic & Belisa-
rius vt supra ē
primo caplo.

¶ Florentiā ad Eugeniū uenit: a quo humane tra-
ctatus: ad propria est reuersus.

¶ Totūq; regnū Apuliæ nullo resistente possedit
rex Aragonū: Cū tamen Renatus bullas apostoli-
cas prius obtinuerit in Concilio Pisano. Et (quod
secundū Archiep̄m magis est) in Cōcilio Cōstan-

¶ Hoc ultimū uerbū dixerat etiā Archiep̄s ī ter-
tia parte folio. clvii. iiii. col. s. iiii. in fine. Vbi refe-
rens q; Martinus approbavit gesta in Cōcilio Cō-
stantien. Subdit: Dicit etiā bullas solennes regni
Apuliæ adeundi & possidendi fuisse cōcessas per
Conciliū Ludouico duci Andegauensi & successo-
ribus suis. Tamē etiā si de istis cōcessiōibus cōsta-
ret: caderet ingens disputatio sup̄ ipsis p̄pter con-
cessiones etiā factas sepe a sede apostolica Arago-
nensibus: & p̄pter ea quæ hinc inde elici possunt
ex isto summario.

¶ Postea circa annos dñi. M. ccccxlviij. Alfonsus
uexauit diu Florentinos & Venetos.

¶ Anno. M. cccclviii. in fine Iunij Alfonsus obiit:
relieto Ferdinando filio successore. Monuit autē
eū ut ipsius uestigia nō sequeretur in tribus. Primo

q̄ nō diligeret Cathalanos neq; Aragonenses: sed
Italicos & p̄cipue regnicolas. Secūdo q̄ noua gra
uamina quæ nimis barbare ipse regnicolis ip̄solue
rat: reduceret ad pristinū moderamē. Nā inter cē
tera Alfonso de oībus ecclesiis quæ uocabāt: uo
lebat pecunias sicut papa ānatas Tercio ut pacē a
se cū ecclesia & aliis cōmunitatib⁹ confectam ipse
firmiter seruaret.

CALIXTVS p̄cepta morte regis declarauit per
bullas patētes regnū Apuliæ uacans ut feudū ec
clesiæ ad eū solū p̄tinere: & de ipso disponere uelle
asserbat: mādans Ferdinādo ut illud dimitteret:
& ne se regem noīaret sub p̄cena anathematis: oīa
iuramenta Vasallorū dissoluens.

¶ Ferdinandus dicitur appellasse.

¶ Dux Mediolanēsis Frāciscus Sforzia cōquest⁹
fuit de istis: & scripsit Calixto qualiter Eugenius
p̄ l̄ras autenticas cōcesserat regnū Alfonso: & Ni
colaus. v. nō alterauerat: Vnde mirabatur q̄ sine
causa uellet regnū auferre Ferdinādo filio per Al
fonsum instituto: quem pro posse iuuaret cū esset
ei affinis. Interim die. vi. eiusdem anni Calixtus
obiit. Hæc ex Archiepiscopo.

¶ Declaratio Calixti super deuolutiōe regni fuit
M. cccclviii. iiii. Idus Iulii. Bulla registrata est ī
libris Camerę tpe Calixti fol. cxxxviii. Et habet
Calixt⁹ bullā p̄tīmata toti mūdo p̄ ea q̄ ibi man
dat circa publicationē Et loq̄r ī genere de deuolu
tiōe: o fert iusticiā querelaturis. Gallos nō noīat.

Cōtra hāc deuolutionē facere uideret alia bul
la Eugenii incipiēs: Illegittime genitos: in quodā
libro Camerę tpe Eugenii fol. xxviii. ubi legitur
ma^s Ferdinād⁹ & habilitat^r ad oīa: Specialiter ad
successionē regni. Si ergo inuestitura Alfonſi te
nuit: sublatop^r Papā in Ferdinādo defectu nata
hum: regnū ad eum: nō ad ecclesiam quo ad utile
dominiū deuolutum fuit.

Ite circa hāc deuolutionē cōsidera q^d Eugenius
M. cccxlii. Idus Iulii āno pōtificat⁹. xlii. iueſti
uit Alfonsum ut est bulla registrata i Camera i li
bris. xlii. āni pōtificatus Eugenii: In qua fit men
tio de arrogatiōe facta a regina Ioāna de Alfonso
Ponit censum. viii. M. unciarū annatę. Pro iueſti
tura autē. l. milia marcharū sterlingorū.

Gesta p^r Eugenium confirmauit Nicolaus. v. Nā
Alfonso regnū cōfirmavit. Et Ferdinandi legitimi
mationē ratā gratāq^{ue} habēs extēdit & ampliauit:
teste Pio. ii. i famosa oratiōe incipiēte: Respōsurus
habita Mātue ad oratores Gallos.

Caput. xxix.

FERDINANDVS Alfonſi filius extra
matrimonium natus: hoc āno patre defun
cto ex eius testamento in Neapolitanū
regnū succedēs regnauit ānis. xxxix. Cū enī mor
tuo Alfonso sine prole legitima regnū esset ad ec
clesiā deuolū. Cordiq^{ue} esset Calixto Pōtifici excel
lentissimi animi: regnum repetere: hoc periculo
per eius mortem fuit liberatus Ferdinādus a Pio.

Calixtus iij.
M. cccclv.

Ferdinandus.

Joannes Renari filius.

successore Calixti:reclamantib⁹ Gallis:regni confirmationem accepit: & corona regia donatus est. Ioānes Renari filius iuuāte Iacobo Piccinino Ferdinando bellū intulit. Sed Pius ut uasallum ecclesie ex debito manutenēs:Ferdinandū adeo iuuit: q̄ Ioānes repulsus est:& regnum pacatum.

¶ Ferdinandus dū in aurora principatus interrogaret a proceribus: Quid circa tributa p̄ patrem moderate iposita decerneret: Respondit: Mutare nil uelle. Nō augere:nō minuere:quippe quæ moderata esse uiderent. Acquievere oēs & bene secū agi iudicarūt dū nō augeret. Postea inspirantib⁹ illis:minuit. De quo mirifice laudatus fuit:ad instar Darii secūdi:qui cū rogaret p̄sides quid de impositis a se tributis sentiret: Respondētib⁹ illis moderata quidē:diminuit tamē ad medietatem. Et Antonius Aurelius impator: cū exhausto garrario pecuniā sibi reperiendā uideret:Vasa pretiosa:gēmas:uestēq; & suā & uxoris uendere maluit q̄ tributū cuiq; imponere. Hæc Bernardus Iustianus legatus Venetus in oratione habita coram Ferdinando nouiter tūc coronato: In qua laudem Alfonsi & Ferdinandi eleganter locutus est.

¶ Mortuo Pio: graues inimicitias suscepit Ferdinandus cū Paulo secūdo occasione ānui census ecclesie debiti. Postea cū Venetis p̄pter regnū Cyprī ingēs odiū cōtraxit. Mors Mahumeti Thurci qui pace inita cū Venetis Apulie ora capto Hy

drunto occupauerat: Ferdinandū a magno pericu
lo liberauit. Cū Sixto Pōtifice. iiii. uaria fortuna
usus est: pacēq; & odiū quasi p lūdū sepius inter
se reuoluerunt: ut ex historia moderni clarissimi
historici Sigismundi de Fulgineo uideri pōt. Sic
& cū Innocētio octauo qui erga Ferdinandū ex in
genti odio ad summā gratiā: mox ex sūma gratia
iterū ad odiū: & iterū de odio ad gratiā ultimo se
cōuertit: ut oēs & uidimus: & sepe cū admiratiōe
dānaui⁹. Post obitū Innocētii āno secūdo obiit
in pace Ferdināus correptus breui morbo & ca
tarri descensu ex imoderata uenatiōe causato die
xxv. Iannarii. hora. xviij. M. ccccxciiii. relicto Al
fonso primogenito.

Pius papa. ii. successor Calixti iuestituit Ferdi
nandū de regno Apuliæ: cū clausula: Nullius iu
ri derogando: Quod uerbū antecessores sui nō po
suerant in suis iuestituris: ut ipse dicit in oratiōe
de qua statim.

PIVS auditis Mantuę oratoribus regis Franciæ:
qui uehemēter cōquesti sunt de Aragonēsi prela
to per Piū Gallis. Solēni oratione ad oīa respōdet
& incipit oratio illa: Responsuri uestris uerbis in
signes oratores. Et pro gestorū suorū iustificatiōe
disertissime scribit. Et i hoc epitomate multa ac
cepi ex ea oratiōe sicut & ex historia tēporū suorū.
Et ex eloquētissima responsiōe quam Senis dedit
oratorib; regis Renati: q p eo petebāt inuestiturā

g

aut auxilia ei dari: aut ab altera pte reuocari. Et
incipit respōsio. De regno Siciliae cui⁹ pprietas zc.
Vbi etiā efficacib⁹ rōnib⁹ ostēdit nō debuisse Re-
natū ppria auctoritate mouere arma p terris ec-
clesiē: & dānat quēdā hostiliter gesta p suos: ma-
xime p Comitē Iacobū Piccininū i locis & psonis
ecclesiasticis. Probās etiā Pontificē teneri ad de-
fensionē Vasalli. Adde etiā orationē Pii ad Quiri-
tes de rōne suscepti belli p defensiōe Ferdinādi. &
incipit: Ingentes uobis Quirites agimus gratias.

¶ Caput. xxx.

Alexander. vi.
70. ccccxiij.

Alfonso secū-
dus Rex.

ALFONSVS mortuo Ferdinādo eadem
die oī curia & procerū suorū pompa co-
mitatus regni successionem adeptus est.
Mox Alexādro Pōtifici p oratores suos supplicat
p executiōe bullē: quā cū cōsensu omniū Cardina-
liū supiorib⁹ annis fecerat Innocē. viii. i mediatu
Alexādri pdecessor: in qua recēsitis iuestituris
Eugenii: Nicolai: Pii & Sixti: inuestitus fuit uer-
baliter de regno Apuliae & Siciliae Alfonso ipse:
tūc dux Calabriae: & post eū Ferdinādu eius fili⁹
tūc princeps Capuan⁹: nūc dux Calabriae. Eo ad-
dito: ut decedēte Ferdinādo: Alfonso possessione
regni accepta actualiter iuestiret & coronaret p
Romanū Pontificē uel cardinalē ab eo mittendū.
¶ Regiis precibus & bulla in secreto cōsistorio p
Pontificē sepius ppositis. Res opportuna discus-
sione agitata fuit. Demū uisa iusticia regie peti-

tionis: cui secundū iuris necessitatē nec uerba da-
ri poterāt: nec dilatio. Ex sacri Senatus cōsulto de
claratus est legatus Ioānes Borgia pōtificis nepos
sanctæ Susannæ presbyter Cardinalis Montisre-
galis nūcupatus: uir & auctoritate & integritate
maxim⁹. Missusq; Neapolim cū ingēti p̄latoꝝ &
Curialiū comitiua ad regē iuestiendū & coronan-
dum. Quod & factū est tanta cū solēnitate: & ceri-
moniarū omniū exactissima obseruātia: ut nullū
sacrū solēnius unq̄ in ea urbe celebratū fuisse cre-
datur. De Alfonso optime sperat⁹ cū enī se humi-
liauerit & debitū fecerit ecclesiæ dñę suę (ut tene-
tur) iuuabit eū deus: sicut iuuuit illos suos anteces-
sores: qui de matre sua ecclesia bene meriti fuerūt
Et Alfonso auū suū: oī laude maiorē: ita repre-
sentabit fact⁹ rex: sicut hacten⁹ representauit noīe
& opere in Ducatu.

CAROLVS REX Francię: qui uiuēte
Ferdinādo de recuperāda Grēcia scē co-
gitans: prius ad regnū Apulię ex p̄tens-
io iure Andegauēsiū aspirare dicebatur: Audita
morte Ferdinandi & coronatiōe Alfonsi: uisus est
sermōes de armis assumēdis attētius audire: Sua
dentib⁹ sibi multis: p̄sertim his q̄ a regno Apulię
exulāt: q̄ regi ī terrā sanctā auitos honores (ut in
dño cōfidit) adēquaturō uel superaturō: ad acqui-
rendū ex parta Apulia transitū: opportuna Itali-
corū auxilia nō deficiēt. Misericors deus faueat ei
mentibus se: A quo oīa: p̄ quē oīa: & in quo oīa.

Sanctitatis uestre

Seruulus Felinus Sandeus.

N Utumeus qui cuncta potest (nefas enim erat non obtemperare) secutus. Diuersa ut potui breuiter collegi clementissime Pontifex. Incultra fateor: ornatiorebus siquidem multis non insisto. Verum si historiae maiestatem: orationis elegantiam: & quid de his iura uelint. S. V. scire optauerit: poterit hanc Traiano iuriconsulto optimo. Ioanniq; Pontano oratori maximo regis consiliariis prouintiā demandare. Et enim qui melius haec illis calleant inuenient perrari.

¶ Aliquid de geneologia Alfonsi primi: & censu.

Ioanna prima successit Carolo primo p
medias psonas aui & proaui eiusdē. Et
inter eā & regē Federicū successit cōuē
tio cōfirmata a sede apostolica. Qua remāsit Ioan
næ terra citra pharū: cū honore regalis tituli re
gni Sicilia. Federico uero insula Sicilia cū titulo
regni Trinacria: Quod a prefata regina ea uiuē
te recognoscere deberet: Et sibi homagiū & fideli
tatis iuramentū prestare: & censum .xv. M. flo. an
nuatim soluere. Post mortē uero ipsius reginæ: si
nulli ex suo corpe liberi supessent: ipse rex regnū
ipsū Trinacria a sūmis pōtificibus & a sede apo
stolica se tenere recognosceret. Et dicto regno Sici
lia ad manū ecclesiæ redeunte: nihilomin⁹ censum
predictū soluere teneret: & hoc sub pœnis in bul
la cōtentis. Et q̄ in eo trāuersales sibi succederēt.

¶ Mortua Ioāna sine liberis regnū ad ecclesiā re
diit. Federico ī regno Trinacria Alfonsus succes
sit p medias psonas patris & regis Martini pauū
culi sui: qui prefato Federico ex linea tranuersali
cōiunctus in dicto regno successerat.

¶ Postq̄ ergo regnū Sicilia ex morte reginæ Io
annæ primæ & secundæ sine liberis decedentiū ad
ecclesiā redierat. tenet Alfonsus ex fœdere cū Fe
derico ecclesia auctorizante inito Romanæ eccle
siæ annuū censum .xv. M. flo. p̄soluere. Hæc ab in
certo auctore In libro Informat. cccxiii.

¶ Et ibi allegationes q̄ cū Alfonsus & posterī nō
sint inuestiti de regno Sicilia. s. ultra pharū: Sed

g ii

solū de regno Apuliæ citra pharū: nō tenet ad in-
tegrū censū octo miliū unciaꝝ. Sed debent ppter
Siciliā detrahi dicti. xv. mille floreni. Et qñ fuit
primit⁹ īpositus dictus census octo miliū unciaꝝ
cōprehendebat in īuestitura utrūq; regnū citra &
ultra pharū: hoc est: Apuliæ & Siciliæ.

Geneologia Caroli primi descensine.

¶ Carolus primus genuit unicum: uidelicet
Carolū secundū: captū ī Aragonia. Ex isto multi.

¶ Mortuo Carolo primo & Carolo secūdo existē-
te captiuo. Carolus primogenitus Caroli secundi
successit in Apulia.

¶ Reuerso ex captiuitate Carolo secūdo: Iste Ca-
rolus dictus Martellus suus primogenit⁹: ex ma-
terna hereditate Hungariā obtinuit.

¶ Carolo scdo mortuo: & si ī Apulia succedere de-
buisset Carolus primogenitus Hūgarie rex.
Successit tamē Robertus secūdo genitus Caroli.

¶ Ex Roberto unigenit⁹ Carol⁹ ī Tuscia defūct⁹.
Ex eo Ioanna & alia.

Ex Carolo fratre Roberti rege Hungariæ.
Carolus premortuus patri.

Ex eo Andreas & Ludouicus.

¶ Andreas factus cōiūx Ioāne opa Roberti bonā
fidem recognoscētis: necato Andrea: Ludo. nepos
Roberti: frater patruelis Ioāne eā in uxore duxit
Ludo. frater Andree ultus necē fratris ut supra.

¶ Hæc Archieps. iii. pte fo. cxviii. s. iiii.

¶ Rettuli supra excerpta ex Blōdo ī suis historiis
Postea reperi eū duo folia scribētē de regib⁹ Apu

Dic melius: si
lius eius. qm̄
obierat.

lia in libro de Italia illustrata. In regiōe Aprutii
Et ex eo hæc iterū excerpti: nō tamē ultra Ioannā
primā scribit: quoniā ab ea citra ad historias suas
remitte.

Sūma sūmarū Blondi hæc est.

¶ Per tēpora Ludouici Francoꝝ regis: Tancred⁹
miles Normānus habuit. xii. filios ex duab⁹ uxō
ribus: hii mixti bellis Apulię eius dominio poti⁹
ti sunt. Melfin edificant.

¶ Tācredo mortuo: succedit Drogo fili⁹ dict⁹ Co
mes Apulię: huic successit Hūfredus ānis. vii.

¶ Huic Gotfredus: qui moriēs reliquit heredem
Bagelardum filium.

¶ Robertus Guiscardus sextus fili⁹ Tācredi hūc
expulit. Robertus creat⁹ Dux Apulię a Nicolao
secūdo. & de fratrū cōsensu ita appellatus. Cursus
mirabilis Roberti & fratrū in. xviii. ānis. Vltim⁹
fuit. M. lxx. Gregorius septimus Robertū confir
mauit ea lege ut Marchiā Anconitanā restitueret
prout fecit: inde pro ecclesia totus.

¶ Rogerius filius minor Roberti: ab Urbano. ii.
confirmat⁹ in regno. Boemūdu maior natus: stre
nue in terra sancta c. vii.

¶ Guilielmus succedit Rogerio patri: & Grēciā pe
tit pro filia Alexii c. viii.

¶ Rogerius filius Rogerii fratris Guiscardi: re
gnum occupat.

¶ Calixtus. ii. cum Cardinalibus ob id Beneuens
tum se contulit lectica in urbem relatus.

¶ Inno. ii. (nā Honor⁹. ii. Calixti successor hæc
dissimulauit) mouet bellū Rogerio intruso. Dux

Supra ca. iij.

Doc tpe Leo
non caprus in
Apulia & libe
ratus Normā
nos confirmat
fm Blondum
Sed aliter su
pra. c. v.

Supra. c. v.

Rexit ānis. xvj

Rexit an. xxiij

Calixt⁹ repor
tatur eger.

Caprus Inno.
secundus.

Prim^{us} abfur-
de Rex.

Inno. ij. vict^{us}
in Apulia.

Supra. c. ix.

Rexit annis. xvj.

Primus iust^{us}
Rex.

Rexit annis. 8.

Dux Cōstantie
Et tertia filia
Māfredi vxo
Pe. Bragone i

Inno. iij. obiit
in regno.

Calabriæ fili^{us} Rogerii capit Innocentiū : p^{ri} libe-
rat: oīa p^{re}ter regni titulū assecutus.

¶ Dū Inno. i. Franciā nauigat p^{ro}p^{ter} reptū Romæ
Pe. Leonē itrusū: Anacletū dictū. Rogeri^{us} ab Ana-
cletō primus omniū Normānoꝝ: utriusq^{ue} Siciliae
regni absurdū titulum obtinuit.

¶ Inno. tertio āno reuersus Romā Lothariū teu-
tonicū ipatorē declarauit. Ambo ad Rogeriū cū
exercitu p^{ro}f^{ec}tī: spoliauerūt eū omnibus quæ ci-
tra fretum Siculum occupauerat.

¶ Recuperauit oīa Rogeri^{us} mortuo Innocētiō ne-
gligentib^{us} successorib^{us}. Celestino primo: & Lucio
secūdo: Eugenio etiā tertio difficultatib^{us} agitato.

¶ Guielm^{us} fili^{us} Rogerii ab Hadriano. iiii. primū
Post a tertio Alexādro regni Siciliae ac ducat^{us} Ca-
labrię & Apulię titulis ornat^{us}: regnauit ānis. xxvj.
tpibus Luti. iiii. Urbani. iiii. & Clemētis. iiii. c. x.

¶ Tancred^{us} filius spuri^{us} Rogerii succedit Guiel-
mo sine prole defuncto. c. xii.

¶ Hēricus. vi. tūc ipator ducta Cōstātia p^{ri}mo
nacha Rogerii filia Tancredū expellit. c. xiii.

¶ Federic^{us}. ii. ipator ex Cōstantia natus: succedit
Henrico. Hic dux Constantię: una olim monacha
uxor Hērici: & m^{at}r Federici. Alia uxor Federici fi-
lia r^{egis} Arago. soror Hērici regis Castelle c. xiiii.

¶ Coradus mortuo Federico p^{re} regnū capit: opa-
aūt Manfredi uenenat^{us} c. xv.

¶ Inno. iiii. Neapoli accedit cōtra Māfredū & ibi
morit^{us}. Manfred^{us} ut tutor Coradini iⁿ germania cū
m^{at}re existētis regnū occupat: simulata mox Cora-
dini morte: rex acclamatur.

¶ Alex. iiii. cōducto exercitu cōtra Māfredū: frā
git cū dedecore. Vrbano. iiii. cruciatā indixit: &
expulit Sarracenos q Māfredo militabāt c. xvi.

¶ Carol⁹ puinciē Andegauieq; comes fact⁹ urbis
Senator: mox coronat⁹ ab Vrbano. iiii. zc. c. xvii

¶ Idē facit de Coradino nepote Fede. ii. ex Hen
rico filio eiusdem.

¶ Pe. Arago. post occisos ī Sicilia Gallos: Sicilia
capit ex psona Cōstantiē uxoris filiē Manfredi.

¶ Carolo succedit Carol⁹ scdus. xxiiii. ānis regna
uit. pletari⁹. xiiii. filios hñs ex Maria zc. c. xviii

¶ Carolo secūdo succedit Robertus c. xix.

¶ Roberto Ioāna prima c. xx. ¶ Ladislaus succe
dit Ioānæ priē. c. xxiiii. ¶ Ladislao Ioā. ii. c. xxvi

Ioānæ secūdæ Ludo. c. xxv. ¶ Renatus. c. xxvii.

¶ Alfonsus c. xxviii. ¶ Ferdinandus c. xxix.

¶ Et Alfonsus c. xxx.

¶ Normāni tenuerūt rēgnū Neapo. ānis. cccxxxv

¶ Germani ānis. lxxvi. ¶ Galli ānis. clxxviii.

¶ Alfonsus ānis. xii. Ita Blondus. cccci.

¶ Post Blondū regnauit adhuc Alfonsus ānis. x.

¶ Quoniā. xxii. ut supra. ¶ Ferdinād⁹ ānis. xxxix

¶ Aragonenses annis lxi.

¶ Exitus Pontificū qui cū armis iuerūt
contra dominatores Apuliæ.

Leo. ix. capt⁹ & liberatus cōfirmavit Normānos.

¶ Calixtus. ii. egrotātibus Cardinalibus ipe etiā
lectica relatus est Romam.

¶ Inno. ii. captus: oīa cōcessit Rogerio pter titulū
Iterū reuersus in Apuliā: illū spoliauit: qui mor
tuo Innocētio omnia recuperauit.

Fractus Bler
der. iij

1266. quarto
kal. Maij.

Cōstantia. ori
go iuris Bra
nci.

1343

43

Ex prime no-
tariis.

¶ Inno. iiii. cū exercitu ī Apulia mouēs ibi morit^r
Alex. iiii. cōtra Māfredū fract⁹: rēdiit cū dedecore

¶ Inno. viii. moto arduo prēlio contra Ferdinādo
dū: pro magna grā habuit pacē a Ferdinādo.

¶ Ex historia Hūgarorū Ioānis de Thurocz folio
lxxiiii. Solū quo ad Geneologiā Caroli Martelli
& de Carolo eius filio.

¶ Rex Hungariæ Stephanus. v. filius Belę quar-
ti regis: habuit unam filiā noīe Mariam.

¶ Maria fuit uxor Caroli Claudi filii Caroli ma-
gni: cui ecclesia dederat regnū Siciliæ.

¶ Ex Carolo isto. ii. & Maria genit⁹ Carol⁹ Mar-
tellus noīe. Carolus Martellus nepos Caroli prio-
mi regis Apuliæ genuit filium ex Clemētia filia
ipatoris Rodulfi: quē prio in terra sua uocauerūt
Carobertū: q̄si Carolū Robertū. In Hūgaria autē
ablato Roberto: ipsū Hūgari Carolū uocauerūt.

¶ Bonifacius papa. viii. misit legatum cōtra An-
dream regē Hūgariæ ut iste Carolus puer. xi. an-
norū eo eicto regnaret: frustrati spe: redierunt ad
propria. Andreas obiit. M. ccci.

¶ Barones ne suscipiēdo regē ab ecclīa datū: liber-
tatē regni liberi amitterēt: elegerūt Venceslaum
regem Bohemiæ.

¶ In Hūgaria uero aliq appellabāt regē Carolū
puerū: sed uerbo tantū. Aliq Ladislaū filiū Vēce-
slai. Qui Venceslaus ex Bohemia iuit ī Hūgariā
& accepta regia corona simul & Ladislao filio in
regnū suū reuersus est.

¶ Dux Bauarię intrudit se uiolēter ī regno Hun-
gariæ: & eiicit. Frater Gētilis ordinis minorū pbr.

M. cccxix.

Bonifac⁹. viii
papa.

1303

1305

Cardinalis mittit a Clemēte .v. i Hūgariā: ut cu
ret Carolū puerū accipi ab Hūgaris i regem: uno
āno substitit: mox āno .M. cccix. cēsuris terribiliē
coegit: procures cōpulsi acceperūt eū in regem.

1308

Obiit Maria priā uxor Caroli Polona filia ducis
Kazmerii .M. cccxviii. duxit secundā .f. Beatricē
filiā regis Romanorū sororē regis Bohemorū.

1305

¶ Natus est Carolo filius uocatus Ludouicus.

1326

Eodem anno natus est ei secūdus filius Andreas.

¶ Obiit rex Hūgariæ Carol⁹: sepult⁹ maxio plā
ctu omniū rēgnicolarū: qā potēs fuit ope & sermōe
Eodē āno corōat⁹ Ludouic⁹ ei⁹ fili⁹ etatis .xvii. an.

1342

¶ Elizabeth regina mī Ludouici uisitauit sedem
apostolicā trāsiuit p Apuliā: cui fuit obuius An
dreas filius suus cū Ioāna regina consorte sua. Et
ex Neapoli ueniēs fuit ualde honorata etiā a po
pulo Romano.

1343

¶ Ex Neapoli rediit in Hungariā male contenta
de moribus Ioānē nurus suę: quā uidit male tra
ctare Andrea filiū suū in regno Apuliæ.

1344

¶ Eodē anno Elisabeth regina & Ludouicus fili⁹
rex Hūgarie miserūt nūtiis suis q erāt cum papa
xliiii. milia Marcarū ut haberēt a Clemēte sexto
in Auinione inuestiturā regni Apulię p Andrea
filio: marito Ioannæ: Nam ita promiserant papæ
qni eos diu tenuit in uerbis.

1346

¶ Occiso Andrea: rex ueniēs in Apuliā ultus est
necē fratris: expulsa Ioāna cū Ludouico Tarenti
no ei⁹ marito. Et dimissis ibi Stephano Vainoda:
cū Hungaris reuersus est in Hungariā.

¶ Iterū reuersus Ludouicus in Apuliā: diuturno

44

Excusat se au-
croz cur in hīs
nō posuit rpa.

bello oia uexauit: Tandem cū esset annus Iubilei
Romā uenit: deinde in Hungariā reuersus.

Postea exhortat⁹ Ludouic⁹ ab Inno. v. p suū lega-
tū de latere ui relaxatis baronib⁹ quos secū in Hū-
garia detinebat: dimitteret regnū Siciliae: paruit:
& p suos nūtiōs ī manib⁹ pape dimisit saluo & sibi
iure ī rēgno cōpetēti. Obiit Ludouic⁹ M. ccclxxxii

¶ Maria filia Ludouici succedit ī regno despōsa-
ta Sigismūdo Marchiōi Brādeburgēsi filio Caro-
li Romāi Cesaris: Elisabet marię tūc regebatnoīe
puellae. Fit cōiuratio procerū cōtra femineū sexū.

¶ Regnabat in Apulia Carolus filius Andreæ oc-
cisi a Ioāna nepos Ludouici prīs pfatae Mariae.

¶ Proceres cōtra reginas eū ex Neapoli cōducūt ī
Hūgariā. Sigismūd⁹ spōsus Marie sentiēs ei⁹ ad-
uentū reducit se ad patrē reginae: uadūt obuiam
Carolo: affirmanti se pro bono pacis uenisse. Illi
inter blanda alloquia trepidant

Mox Carolus acclamatur rex Hungariae.

¶ Deinde opa Elisabet regine occidit: & isepult⁹
horrido cadauere diu palā iacuit. prius ī Apulia
excōicat⁹ pp n̄ solutionē ānui cēs⁹ debiti Ro. fisco.

¶ Fit uīdicta cōtra occisores Caroli. regina ī fluīe
suffocat⁹ Maria filia spōsa Sigismūdi fuga saluat⁹

¶ Sigismūd⁹ ei⁹ spōsus q̄ ēt fuit ipator acclamat⁹
ab Hūgaris ī regē āno. M. ccclxxxvi. die Pēteco.

¶ Et quo ad regnum Apuliae historia Hūgarica
aliud deinceps nō tangit.

¶ Nō dicit iste historic⁹ aliqd de eo quod dixi. c.
xxii. q̄ iste Carolus antea fuerat uocatus ex Hun-
garia contra Ioannā primā quā interfecit.

Michael Fernus Mediolanens Ad Felinū Sandeū
Ferrariē Iuriconsultū consūmatiss. Rotę audia
torē Vtriusq; Referendariū Palatinū Clarissimū
Accusationis deprecationē.

Vdio succensere te mihi mi pater Reue
rende: mirificum nostri qui decus: q; hoc
opus publicetur: quoniam sic ipse non
compegeras ut edi aliquando posse sperares. Po
tes quidē fortassis tuo in me quodā iure: qui quū
ne dieculā prętermittā quidē: qua te pro forensi
bus negotiis nō accedam: uerbum unū nō fecerim
Verū uolo te scire id minus ex ratione facere. Nā
nec ideo nobis a natura pręcellens animus ingig
nitur: & sublime inditum ingeniū: aut innata la
borum & studii patientia: ut quę in dies a nobis
pcedantur in exemplum cęteris tanq; uirtutū cal
caria: & icitabula quędā prodire non debeant. Et
poteras id futurū suspicari: quippe qui cernerēs
abiectissima quęq; ab mancipibus istis imprimi:
ut plane intelligas alios cōplures id mox in tam
p̄spicuo opē curaturos fuisse: qđ ipse p̄ nra beni
uolētia: mea ī te deuotiōe: p̄ tuo honore diligēter
qđē suscepi: Castigassem forsā inquis si circūfer
ri putassem: & in consonantiore ordinē: exactiore
lima: politiore stilo redegissem: breue hoc quod
impensum tempus: & tumultuariū studiū: quasi
id nō agerem: quod a mea professiōe sit alienum.
Et hocipsū ad tuā accedit gloriā Mi Feline. Quis

bipedū omniū qui q̄ p̄claro p̄polleas īgenio per
spectū nō habeat: gloriosum quidē & ueneratiōe
dignum: copiose & ornate: quū intenderis dicere.
Longe excellentissimū & gloriosissimū: quū ex tē
porarie & nullo negotio possis illud idē p̄stare.
Sūt q̄ depromūt aliqd morosiores & formidolosi.
Primaq; hęc in quocunq; scribente laus: cudat ne
qd inconditum quod legētes offendat. Nec tu ob
hoc ea te laude exuis: Et probō cum circūspicis: &
premere apud te opus malles. Sed ego eius semp
fui animi ut quodcunq; facias id: nisi in quēpiam
mordicus fueris: edas. ne aut intercidat lucubra
tio: aut alia eueniāt: quibus tuus labor sua gloria
fraudatus inueniāt. Fit saltē ut si quisq; euectius
ingeniū habere se norit: edendo certet: quod si nō
fecerint: ipsi nebulones sunt: Et mira alitur inge
niorū ubertas: totaq; illustratur & clarescit: quod
maxime eniti quisq; debet: tuo beneficio: & tās. Tu
ipse deniq; accueris. Habes amulos: clauculū li
uentes carpūt. exerūt frontē alii. incredibile id est
animorū in te amicorū experimentū: ut delatorē
iā cōtempnas: quocūq; sese uitio suo indicāte Nec
tamē inficias oīno eo: dolere me facto multorū nō
minimū: q̄ nōnulla mea ignaro me ediderūt. Nec
id aduersat cupere me quicqd faciā edi & uoluis
se quādā interdum supprimi: cōscientia rerū illic
p̄scriptarū: uel fortasse ætate aut ocio minus lu
culentū id & pensum libratūq; p̄gignēte. Quo mi
nus admirari debes si Parcarū meū ad te regnum

opus si nō fuentione & uerborū magnificētia illu
stre & splendidū: fortasse ab eruditōe humana nō
alienū: cui⁹ nup̄ lectione pbreui mira pfūdebaris
uoluptate: ad te postea platū nō est. Verū tu cui⁹
ingeniū foelicissime in cunctis uersat: cui⁹ auētas
supra q̄ humana cui⁹ scripta nō nisi candidissima
esse possūt. Ita debes de te tuisq; oībus scriptis co
gitare ut penes te esse nō possint. Et te circūstere
mille fures quibus si diem dicas iam reliqua tua
negotia submouebis te in tuendo uno totos cōsum
pturus dies. Vale. Nec bene factū accusa.

Ad. D. meum. D. Felinū Michael idem.

Queq; Solon: & quæ Cæsar: scire periti:
Et quæ Pontifices: Iura Feline tenes.
Quæ cecinit Clio totum uel gesta per orbem
Et quæ confinxit quisq; poeta tenes.
Dic age num una est an plures: in corpore quæ te
In cunctis foueat condita: dicta anima?
Vnus homo est quæ tanta fuit cōcordia diuis
Multorum spires unus ut ingenium?
Cur ego nō uideo: supest quæ sola laborum
Gloria Cardineo cōnumerere choro?
Et quæ nō deerit uirtuti: pulchra corona
Irradiet capiti deniq; fixa tuo?
Certe erit: & uideo: Nam sunt in culmine celi
Fata ego quæ Vates certa futura cano.
FINIS.

46
1288074 A

42

apud si no fuerint & uelut magnitudinem
sive & solitudinem ab etiam magnitudinem
aliquamque actione potest fieri
uoluntatem et potest fieri et est. Vnde in
regem fortiter in omni uelut
lupa p. huiusmodi scriptis no uelut
est potest fieri de re uelut
quare ne p. huiusmodi et no potest fieri
uelut huiusmodi p. huiusmodi et no potest fieri
regem huiusmodi et no potest fieri
p. huiusmodi. Vnde huiusmodi et no potest fieri

Ad. D. n. m. D. T. huiusmodi et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

Quod Solent per Castellanum p. huiusmodi
et no potest fieri et no potest fieri

